

КП № 107 ДИАГНОСТИКА И ЛЕЧЕНИЕ НА ОТРАВЯНИЯ И ТОКСИЧНИ ЕФЕКТИ ОТ ЛЕКАРСТВА И БИТОВИ ОТРОВИ

Минимален болничен престой:

при отравяния с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества – 2 дни;

при отравяния с наркотични и психодислептични средства – 2 дни

Минимален болничен престой при токсично въздействие на вещества предимно с нелекарствен произход – 2 дни

Изключение:

фосфорорганични съединения (ФОС) – 7 дни;

метанол и изопропилов алкохол – 7 дни;

киселини и основи с изразен корозивен ефект – 7 дни;

отравяния с гъби с кратък латентен период – 2 дни;

отравяния с препарати за битови нужди (сапуни и детергенти) – 2 дни;

етанол – 2 дни.

1. ПРИ ЛИЦА НАД 18 ГОДИНИ

КОДОВЕ НА БОЛЕСТИ ПО МКБ-1

Отравяне със системнодействащи антибиотици

Не включва:

- отравяния от антибиотици:
- с противотуморно действие (Т45.1)
- за локално приложение, НКД (Т49.0)
- прилагани за лечение на:
  - ухо, нос и гърло (Т49.6)
  - око (Т49.5)

Т36.0 Пеницилини

Т36.1 Цефалоспорици и други β -лактамазообразуващи антибиотици

Т36.2 Групата на хлорамфеникола

Т36.3 Макролиди

Т36.4 Тетрациклици

Т36.5 Аминоглюкозици
Стрептомицици

Т36.6 Рифампицици

Т36.7 Антимикотични антибиотици със системно действие

Т36.8 Други системнодействащи антибиотици

Отравяне с други антиинфекциозни и антипаразитни средства със системно действие

Не включва:

- антиинфекциозни средства:
- за локално приложение, НКД (Т49.0)
- за лечение на болести на:

- ухо, нос и гърло (Т49.6)
- око (Т49.5)

Т37.0 Сулфонамиди

Т37.1 Антимикобактериални препарати

Не включва: рифампицини (Т36.6)
стрептомицин (Т36.5)

Т37.2 Противомаларийни препарати и лекарствени средства, действащи върху други протозои в кръвта

Не включва: производни на хидроксихинолина (Т37.8)

Т37.3 Други антипротозойни препарати

Т37.4 Противохелминтни лекарствени средства

Т37.5 Противовирусни препарати

Не включва: амантадин (Т42.8)
цитарабин (Т45.1)

Т37.8 Други уточнени противомикробни и противопаразитни средства със системно действие

Производни на хидроксихиноина

Не включва: антималярийни препарати (Т37.2)

Отравяне с хормони, синтетичните им заместители и антагонисти, неклассифицирани другаде

Не включва: минералкортикоиди и антагонистите им (Т50.0)
окситоцинови хормони (Т48.0)
паратиреоидни хормони и производните им (Т50.9)

Т38.0 Глюкокортикоиди и синтетичните им аналози

Не включва: глюкокортикоидите за локално приложение (Т49.—)

Т38.1 Тиреоидни хормони и производните им

Т38.2 Антитиреоидни препарати

Т38.3 Инсулин и перорални хипогликемични [противодиабетични] препарати

Т38.4 Перорални контрацептиви

Поли- и еднокомпонентни препарати

Т38.5 Други естрогени и прогестогени

Смеси и заместители

Т38.6 Антигонадотропини, антиестрогени, антиандрогени, неклассифицирани другаде

Tamoxifen

Т38.7 Андрогени и анаболните им аналози

Т38.8 Други и неуточнени хормони и синтетичните им заместители

Хормони от предния дял на хипофизата

Т38.9 Други и неуточнени антагонисти на хормоните

Отравяне с неопиоидни обезболяващи, антипиретични и противоревматични средства

Т39.0 Салицилати

Т39.1 Производни на 4-aminophenol

Т39.2 Производни на пиразолона

Т39.3 Други нестероидни противовъзпалителни средства [NSAID]

Т39.4 Противоревматични средства

Не включва: глюкокортикоиди (Т38.0)
салицилати (Т39.0)

Т39.8 Други неопиоидни аналгетици и антипиретици, неклассифицирани другаде

Отравяне с наркотични и психодислептични [халюциногенни] средства

Не включва: лекарствена зависимост и психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10—F19)

- T40.0** Опиум
- T40.1** Хероин
- T40.2** Други опиати
  - Кодеин
  - Морфин
- T40.3** Метадон
- T40.4** Други синтетични наркотици
  - Петидин
- T40.5** Кокаин
- T40.6** Други и неуточнени наркотици
- T40.7** Канабис (производни)
- T40.8** Лизергид [LSD]
- T40.9** Други и неуточнени психодислептици [халюциногени]
  - Мескалин
  - Псилоцин
  - Псилоцибин

Отравяне с анестетични средства и терапевтични газове

Не включва: бензодиазепини (T42.4)
кокаин (T40.5)
опиати (T40.0—T40.2)

- T41.0** Средства за инхалационна наркоза
  - Не включва:* кислород (T41.5)
- T41.1** Интравенозни анестетици
  - Тиобарбитурати
- T41.2** Други и неуточнени средства за обща наркоза
- T41.3** Локални анестетици

Отравяне с антиепилептични, седативни, сънотворни и антипаркинсонови средства

- T42.0** Производни на хиантоина
- T42.1** Иминостилбени
  - Carbamazepine
- T42.2** Сукцинимиди и оксазолидиндиони
- T42.3** Барбитурати
  - Не включва:* тиобарбитурати (T41.1)
- T42.4** Бензодиазепини
- T42.5** Смесени антиепилептични препарати, неклассифицирани другаде
- T42.6** Други антиепилептични, седативни и сънотворни средства
  - Метаквалон
  - Валпроева киселина
  - Не включва:* карбамазепин (T42.1)
- T42.7** Антиепилептични, седативни и сънотворни средства, неуточнени
  - Сънотворни:
    - микстури
    - прахчета
    - таблетки
  - } БДУ
- T42.8** Лекарства против паркинсоинизъм и други мускулни депресанти с централно действие

Отравяне с психотропни лекарствени средства, неklasифицирани другаде

Не включва: средства, потискащи апетита (T50.5)
барбитурати (T42.3)
бензодиазепини (T42.4)
лекарствена зависимост, психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10—F19)
метаквалон (T42.6)
психодислептици [халюциногени] (T40.7—T40.9)

- T43.0 Трициклични и тетрациклични антидепресанти
- T43.1 Антидепресанти - инхибитори на моноаминоксидазата
- T43.2 Други и неуточнени антидепресанти
- T43.3 Антипсихотични и невролептични препарати (на базата на фенотиазина)
- T43.4 Бутирофенонови и тиоксантенови невролептици
- T43.5 Други и неуточнени антипсихотични и невролептични препарати
Не включва: препарати на рауволфия (T46.5)
- T43.6 Психостимулиращи средства с възможност за пристрастяване към тях
Не включва: кокаин (T40.5)
- T43.8 Други психотропни средства, неklasифицирани другаде

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на вегетативната нервна система

- T44.0 Инхибитори на холинестеразата
- T44.1 Други парасимпатикомиметици [холинергици]
- T44.2 Ганглиоблокиращи средства, неklasифицирани другаде
- T44.3 Други парасимпатиколитични [антихолинергични и антимукаринови] и спазмолитични средства, неklasифицирани другаде
Папаверин
- T44.4 Агонисти предимно на α -адренорецепторите, неklasифицирани другаде
Metaraminol
- T44.5 Агонисти предимно на β -адренорецепторите, неklasифицирани другаде
Не включва: салбутамол (T48.6)
- T44.6 Антагонисти предимно на α -адренорецепторите, неklasифицирани другаде
Не включва: ергоалкалоиди (T48.0)
- T44.7 Антагонисти предимно на β -адренорецепторите, неklasифицирани другаде
- T44.8 Централнодействащи и адреноневронблокиращи средства, неklasифицирани другаде
Не включва: клофелин (T46.5)
гуанетидин (T46.5)
- T44.9 Други и неуточнени лекарствени средства, действащи предимно върху вегетативната нервна система
Лекарствени средства, стимулиращи и двата адренорецептора (α и β)

Отравяне с препарати, предимно със системно действие, и хематологични агенти, неklasифицирани другаде

- T45.0 Антиалергични и антиеметични средства
Не включва: невролептици от фенотиазиновата група (T43.3)
- T45.1 Противотуморни и имуносупресивни средства
Противотуморни антибиотици
Цитарабин
Не включва: tamoxifen (T38.6)
- T45.2 Витамини, неklasифицирани другаде

Не включва: никотинова киселина [производни] (Т46.7)
витамин К (Т45.7)

- Т45.3**   **Ензими, неклассифицирани другаде**
- Т45.4**   **Желязо и съединенията му**
- Т45.5**   **Антикоагуланти**
- Т45.6**   **Средства, въздействащи върху фибринолизата**
- Т45.7**   **Антагонисти на антикоагулантите, витамин К и други коагуланти**
- Т45.8**   **Други препарати, предимно със системно действие, и хематологични агенти**
Чарнодробни препарати и други антианемични средства
Естествена кръв и кръвни продукти
Субстанция на плазма
Не включва: имуноглобулин (Т50.9)
                  желязо (Т45.4)

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на сърдечно-съдовата система

Не включва: metaraminol (Т44.4)

- Т46.0**   **Кардиотонични глюкозиди и препарати с аналогично действие**
- Т46.1**   **Блокери на калция в каналчетата**
- Т46.2**   **Други антиаритмични средства, неклассифицирани другаде**
Не включва: антагонисти на β-адренорецепторите (Т44.7)
- Т46.3**   **Коронарни вазодилатори, неклассифицирани другаде**
Дипиридамол
Не включва: антагонисти на β-адренорецепторите (Т44.7)
                  блокери на калциеви канали (Т46.1)
- Т46.4**   **Инхибитори на ангиотензинконвертиращите ензими**
- Т46.5**   **Други хипотензивни средства, неклассифицирани другаде**
Клонидин
Гуанетидин
Рауволфия
Не включва: антагонисти на β-адренорецепторите (Т44.7)
                  блокери на калциеви канали (Т46.1)
                  диуретици (Т50.0—Т50.2)
- Т46.6**   **Антихиперлипидемични и антиатеросклеротични средства**
- Т46.7**   **Периферни вазодилатори**
Никотинова киселина (производни)
Не включва: папаверин (Т44.3)
- Т46.8**   **Антиварикозни средства, включително склерозиращи агенти**
- Т46.9**   **Други и неуточнени средства, влияещи предимно върху сърдечно-съдовата система**

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на храносмилателната система

- Т47.0**   **Антагонисти на хистаминовите H₂-рецептори**
- Т47.1**   **Други антиацидни препарати и препарати, потискащи стомашната секреция**
- Т47.2**   **Дразнещи слабителни средства**
- Т47.3**   **Солеви и осмотични слабителни средства**
- Т47.4**   **Други лаксативни средства**
Препарати, стимулиращи чревната перисталтика
- Т47.5**   **Препарати, стимулиращи храносмилането**
- Т47.6**   **Антидиарийни лекарствени средства**
Не включва: антибиотици със системно действие и други противомикробни препарати

(Т36—Т37)

- T47.7 Еметици
- T47.8 Други средства, действащи предимно върху стомашночревния тракт

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на гладката и набраздената мускулатура и дихателната система

- T48.0 Окситоцини
Не включва: естрогени, прогестогени и антагонисти (Т38.4—Т38.6)
- T48.1 Миорелаксанти [блокери на Н-холинорецепторите на набраздената мускулатура]
- T48.2 Други и неуточнени средства, действащи предимно върху мускулатурата
- T48.3 Противокашлечни средства
- T48.4 Отхрачващи средства
- T48.5 Средства против хрема
- T48.6 Антиастматични средства, неклассифицирани другаде
Салбутамол
Не включва: агонисти на β -адренорецепторите (Т44.5)
хормони на предния дял на хипофизата (Т38.8)
- T48.7 Други и неуточнени средства, действащи предимно върху дихателната система

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно върху кожата и лигавиците, и с лекарства, използвани в офталмологията, оториноларингологията и стоматологията

Включва: глюкокортикоиди за местно приложение

- T49.0 Локални антимикотични, противоифекциозни и противовъзпалителни средства, неклассифицирани другаде
- T49.1 Противосърбежни средства
- T49.2 Локални аstringенти и детергенти
- T49.3 Смекчаващи, успокояващи и протекторни (защитни) медикаменти
- T49.4 Кератолитични, кератопластични и други препарати и средства за лечение на косата
- T49.5 Офталмологични средства и препарати
Очни противоифекциозни препарати
- T49.6 Оториноларингологични средства и препарати
Противоифекциозни средства за лечение на болестите на ушите, носа и гърлото
- T49.7 Локалнодействащи лекарствени средства в стоматологията
- T49.8 Други средства за локално приложение

Отравяне с диуретици и други неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества

- T50.0 Минералкортикоиди и антагонистите им
- T50.1 “Бримкови” диуретици [високо-прагови]
- T50.2 Инхибитори на карбоанхидразата, бензотиадиазина и други диуретични средства
Ацетазоламид
- T50.3 Препарати, влияещи на електролитния, калорийния и водния баланс
Соли за перорална рехидратация
- T50.4 Препарати, влияещи на обмяната на пикочната киселина
- T50.5 Средства, потискащи апетита
- T50.6 Антидоти и хелатообразуватели, неклассифицирани другаде
Средства за лечение на алкохолизъм, облекчаващи отказването от алкохол
- T50.7 Аналептични средства и антагонисти на “опиум”- рецепторите

T50.8   Диагностични средства

T50.9   Други и неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества

Средства, повишаващи киселинността
Средства, повишаващи алкалността
Имуноглобулини
Антитела
Липотропни средства
Хормони на паратиреоидната жлеза и производните им

Токсично въздействие на алкохола

T51.0   Етанол

Етилов алкохол

T51.1   Метанол

Метилов алкохол

T51.2   2-пропанол

Изопропилов алкохол

T51.3   Фузелово масло

Алкохол:
• амилов
• бутилов [1-бутанол]
• пропилов [1-пропанол]

T51.8   Други видове алкохол

Токсично въздействие на органични разтворители

Не включва: халогенпроизводни деривати на алифатни и ароматни въглеводороди (T53.—)

T52.0   Нефтопродукти

Газолин [бензин]
Керосин [парафиново масло]
Парафинов восък
Петролиум:
• етер
• нафта
• спирт

T52.1   Бензол

Не включва: хомолози на бензола (T52.2)
нитро- и аминопроизводни на бензола и неговите хомолози (T65.3)

T52.2   Хомолози на бензола

Толуол [метилбензол]
Ксилен [диметилбензол]

T52.3   Гликоли

T52.4   Кетони

T52.8   Други органични разтворители

Токсично въздействие на халогенпроизводните алифатни и ароматни въглеводороди

T53.0   Въглероден тетрахлорид

Татрахлорметан

T53.1   Хлороформ

Трихлорметан

T53.2   Трихлоретилен

Трихлоретан

T53.3   Тетрахлоретилен

Перхлоретилен

Тетрахлоретан

T53.4 Дихлорметан
Метиленхлорид

T53.5 Хлорфлуоровъглероди

T53.6 Други халогенпроизводни алифатни въгледороди

T53.7 Други халогенпроизводни ароматни въгледороди

Токсично въздействие на разяждащи вещества

T54.0 Фенол и неговите хомолози

T54.1 Други разяждащи органични вещества

T54.2 Корозивни киселини и киселиноподобни вещества

Киселина:

- солна
- сярна

T54.3 Корозивни основи и алкалоподобни вещества

Калиева основа

Натриева основа

T55 Токсично въздействие на сапуни и детергенти

Токсично въздействие на метали

Включва:

дим и пари от метали

метали от всички източници, освен от медицински препарати

Не включва:

арсен и неговите съединения (T57.0)

манган и неговите съединения (T57.2)

талий (T60.4)

T56.0 Олово и неговите съединения

T56.1 Живак и неговите съединения

T56.2 Хром и неговите съединения

T56.3 Кадмий и неговите съединения

T56.4 Мед и нейните съединения

T56.5 Цинк и неговите съединения

T56.6 Калай и неговите съединения

T56.7 Берилий и неговите съединения

T56.8 Други метали

Токсично въздействие на други неорганични вещества

T57.0 Арсен и неговите съединения

T57.1 Фосфор и неговите съединения

Не включва: фосфороорганични инсектициди (T60.0)

T57.2 Манган и неговите съединения

T57.3 Циановодород

T57.8 Други уточнени неорганични вещества

T58 Токсично въздействие на въглекиси

Токсично въздействие на други газове, дим и пари

Включва: аерозолни пропеленти

Не включва: хлорфлуоровъглероди (T53.5)

T59.0 Азотни окиси

- T59.1 Серен двуокис
T59.2 Формалдехид
T59.3 Сълзотворен газ
Слъзен газ
T59.4 Газообразен хлор
T59.5 Газообразен флуор и флуороводород
T59.6 Сероводород
T59.7 Въглероден двуокис
T59.8 Други уточнени газове, дим и пари

Токсично въздействие на пестициди

- T60.0 Фосфорорганични и карбаматни инсектициди
T60.1 Халогенни инсектициди
Не включва: хлорирани въглеводороди (T53.—)
T60.2 Други инсектициди
T60.3 Хербициди и фунгициди
T60.4 Родентициди
Талий
Не включва: стрихнин и неговите соли (T65.1)
T60.8 Други пестициди

Токсично въздействие на отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни морски продукти

- Не включва:* алергична реакция към храна, като:
• анафилактичен шок, дължащ се на патологична реакция към храна (T78.0)
• дерматит (L23.6, L25.4, L27.2)
• гастроентерит (неинфекциозен) (K52.—)
бактериално хранително отравяне (A05.—)
токсично въздействие на замърсители на храна, като:
• афлатоксин и други микотоксини (T64)
• цианиди (T65.0)
• циановодород (T57.3)
• живак (T56.1)
- T61.0 Отравяне с риба *siguatera*
T61.1 Отравяне с риба от семейство скумрии
Хистаминоподобен синдром
T61.2 Отравяне с друга риба и молюски
T61.8 Токсично въздействие на други морски продукти

Токсично въздействие на други отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни продукти

- Не включва:* алергична реакция към храна, като:
• анафилактичен шок, дължащ се на патологична реакция към храна (T78.0)
• дерматит (L23.6, L25.4, L27.2)
• гастроентерит (неинфекциозен) (K52.—)
бактериално хранително отравяне (A05.—)
токсично въздействие на замърсители на храна, като:
• афлатоксин и други микотоксини (T64)
• цианиди (T65.0)
• циановодород (T57.3)
• живак (T56.1)
- T62.0 В изядени гъби

- T62.1 В изядени ягоди
T62.2 В друго(-и) изядено(-и) растение(-я)
T62.8 Други отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни продукти

Токсичен ефект от контакт с отровни животни

- T63.0 Змийска отрова
T63.1 Отрова от други влечуги
Отрова от гущер
T63.2 Отрова от скорпион
T63.3 Отрова от паяк
T63.4 Отрова от други артроподи
Ухапване или ужилване от отровно насекомо
T63.5 Токсичен ефект от контакт с риба
Не включва: отравяне от изядена риба (T61.0—T61.2)
T63.6 Токсичен ефект от контакт с други морски животни
Медуза
Морска анемония
Животни с раковина или броня (твърда покривка) (рак, стрида и др.)
Морска звезда
Не включва: отравяне от изядени животни, имащи раковина или броня (рак, стрида и т.н.) (T61.2)
действие на отрова на морска змия (T63.0)
T63.8 Токсичен ефект от контакт с други отровни животни
Отрова от амфибия
T63.9 Токсичен ефект, обусловен от контакт с неуточнено отровно животно
T64 Токсичен ефект в замърсени хранителни продукти от афлатоксин и други микотоксини

Токсичен ефект от други и неуточнени вещества

- T65.0 Цианиди
Не включва: циановодород (T57.3)
T65.1 Стрихнин и неговите соли
T65.3 Нитропроизводни и аминокиселини на бензола и неговите хомолози
Анилин [аминобензол]
Нитробензол
Тринитротолуол
T65.4 Въглероден дисулфид
T65.5 Нитроглицерин и други азотни киселини и естери
1, 2, 3-пропантриолтринитрат
T65.6 Бои и оцветители, неклассифицирани другаде
T65.8 Токсичен ефект от други уточнени вещества
Y43.0 Антиалергични и антиеметични средства
Y49.5 Други антипсихотични и невролептични препарати
Не включва: рауволфия (Y52.5)
Y52.4 Инхибитори на ангиотензинконвертиращите ферменти

КОДОВЕ НА ОСНОВНИ ПРОЦЕДУРИ ПО МКБ-9 КМ

ОСНОВНИ ДИАГНОСТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ

ДИАГНОСТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ НА СТОМАХ

**44.13 ГАСТРОСКОПИЯ

Изключва:

такава с биопсия - 44.14

Панендоскопия

30473-00 Панендоскопия до дуоденума
Дуоденоскопия
Гастроскопия
Езофагогастродуоденоскопия [EGD]

ДРУГО РЕНТГЕНОВО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ГРЪДЕН КОШ

Изключва:

ангиокардиография - 88.50-88.58

ангиография - 88.40-88.68

**87.44 РУТИННО ГРЪДНО РЕНТГЕНОВО ИЗСЛЕДВАНЕ, ТАКА ОПИСАНО

рентгеново изследване на гръден кош БДУ

Друга рентгенография на гръден кош

58500-00 Рентгенография на гръден кош

Включва: бронх
диафрагма
сърце
бял дроб
медиастинум

Не включва: такава на:

- ребра (58521-01, 58524-00 [1972])
- гръдна кост (58521-00 [1972])
- гръден вход (58509-00 [1974])
- трахея (58509-00 [1974])

АНАТОМИЧНИ И ФИЗИОЛОГИЧНИ ИЗМЕРВАНИЯ И МАНУАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ПИКОЧО-ПОЛОВА СИСТЕМА

Изключва

изброените процедури, когато са част от общо физическо изследване - 89.7

**89.29 ДРУГИ НЕОПЕРАТИВНИ ИЗМЕРВАНИЯ НА ПИКОЧО-ПОЛОВАТА СИСТЕМА

химико-токсикологичен анализ на отрови/нокси в урина

ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК (ЕХОГРАФИЯ)

Ултразвук на корем или таз

**88.74 ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК НА ХРАНОСМИЛАТЕЛНА СИСТЕМА

55036-00 Ултразвук на корем

Включва: сканиране на уринарен тракт

Не включва: коремна стена (55812-00 [1950])

при състояния, свързани с бременност (55700 [1943], 55729-01 [1945])

**88.75 ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК НА ПИКОЧНА СИСТЕМА

55038-00 Ултразвук на пикочни пътища

Не включва: такава при изследване на коремни органи (55036-00 [1943])

**88.76 ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК НА КОРЕМ И РЕТРОПЕРИТОНЕУМ

55036-00 Ултразвук на корем

ДРУГИ АНАТОМИЧНИ И ФИЗИОЛОГИЧНИ ИЗМЕРВАНИЯ И МАНУАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Изключва:

изброените процедури, когато са част от общо физическо изследване - 89.7

**89.37 ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВИТАЛЕН КАПАЦИТЕТ

Друго измерване на дихателна функция

11503-12 Измерване на тотален белодробен капацитет
Измерване на абсолютен белодробен обем

ДРУГИ НЕОПЕРАТИВНИ СЪРДЕЧНИ И СЪДОВИ ДИАГНОСТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ

Изключва:

ЕКГ на плод - 75.32

**89.52 ЕЛЕКТРОКАРДИОГРАМА

ЕКГ БДУ

ЕКГ (с 12 и повече отвеждания)

Друга електрокардиография [ЕКГ]

11700-00 Друга електрокардиография [ЕКГ]

Не включва: тези включващи по-малко от 12 отвеждания – пропусни кода

ЦИРКУЛАТОРНО МОНИТОРИРАНЕ

Изключва:

електрокардиографско мониториране при операция - не кодирай!

**89.65 ИЗМЕРВАНЕ НА АРТЕРИАЛНИ КРЪВНИ ГАЗОВЕ

Изключва:

непрекъснато интраартериално кръвно-газово мониториране – 89.60

**89.66 ИЗМЕРВАНЕ НА ГАЗОВЕ НА СМЕСЕНА ВЕНОЗНА КРЪВ

КГА

МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ

**90.53 МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ – КУЛТУРА И ЧУВСТВИТЕЛНОСТ

**90.55 ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ - ТОКСИКОЛОГИЯ

Химико-токсикологичен анализ на отрови/нокси в кръв

**90.59 ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ

Включва задължително следните изследвания:

Хематологични – ПКК, левкоцити диференциално, РУЕ;

По преценка на лекуващия лекар се извършват и:

хемокоагулационни изследвания – протромбиново време, тромбоцити, фибриноген, Д-димери

Биохимични – трансаминази, серумен билирубин, урея, креатинин, общ белтък, холинестераза;

МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОБА ОТ ДОЛНИЯ ХРАНОСМИЛАТЕЛЕН ТРАКТ И ИЗПРАЖНЕНИЯ

**90.95 МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОБА ОТ ДОЛНИЯ ХРАНОСМИЛАТЕЛЕН ТРАКТ И ИЗПРАЖНЕНИЯ – ТОКСИКОЛОГИЯ

ОСНОВНИ ТЕРАПЕВТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ

РЕСПИРАТОРНА ТЕРАПИЯ

Изключва:

поставяне на въздуховод - 96.01-96.05

друга продължителна механична вентилация - 96.70-96.72

Други терапевтични интервенции на дихателна система

*93.94 РЕСПИРАТОРНА МЕДИКАЦИЯ ПРИЛОЖЕНА ЧРЕЗ АЕРОЗОЛНО УСТРОЙСТВО

аерозолна терапия

92043-00 Респираторен медикамент, прилаган чрез небулайзер

*93.96 ДРУГО КИСЛОРОДНО ОБОГАТЯВАНЕ

каталитично кислородно лечение
циторедуктивен ефект
оксигенатори
кислородолечение

Изключва:

оксигенация на рана - 93.59

92044-00 Друго кислородно обогатяване

НЕОПЕРАТИВНА ПРОМИВКА НА ХРАНОСМИЛАТЕЛЕН ТРАКТ, ПОЧИСТВАНЕ И ЛОКАЛНА ИНСТИЛАЦИЯ

*96.33 СТОМАШНА ПРОМИВКА

*

Неинцизионна иригация, почистване и локално вливане, храносмилателна система

14200-00 Стомашна промивка

96.37 РЕКТАЛНА КЛИЗМА (ИНФУЗИЯ)

92077-00 Друга ректална промивка

ДРУГА МЕХАНИЧНА ВЕНТИЛАЦИЯ

Включва: ендотрахеално респираторно асистирание
интермитираща мандаторна вентилация (IMV)
позитивно крайно експираторно налягане (PEEP)
вентилация с подпомагащо налягане (PSV)
такива през трахеостома
отвикване на интубиран (ендотрахеално) пациент
такава при трахеостомия

Изключва:

същото с маска - 93.90-93.99

същото с назална каниюла - 93.90-93.99

същото с назален въздуховод - 93.90-93.99

вентилация с продължително отрицателно налягане (CNP) (железен бял дроб) (кюрас) - 93.99

продължително позитивно налягане в дихателните пътища (CPAP) - 93.90

дишане с интермитиращо позитивно налягане (IPPB) - 93.91

*96.70 ПРОДЪЛЖИТЕЛНА МЕХАНИЧНА ВЕНТИЛАЦИЯ С НЕУТОЧНЕНА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ
механична вентилация БДУ

Вентилаторно подпомагане

13882-00 Грижа и поддържане на продължително подпомагане на дишането ≤ 24 часа

13882-01 Грижа и поддържане на продължително подпомагане на дишането > 24 и < 96 часа

13882-02 Грижа и поддържане на продължително подпомагане на дишането ≥ 96 часа

ТРАНСФУЗИЯ НА КРЪВ И КРЪВНИ КОМПОНЕНТИ

*99.04 ТРАНСФУЗИЯ НА ЕРИТРОЦИТНА МАСА

Прилагане на кръв и кръвни продукти

13706-02 Приложение на опаковани клетки

Трансфузия на:

- еритроцити

*99.06 ТРАНСФУЗИЯ НА ФАКТОРИ НА СЪСИРВАНЕ

трансфузия на антихемофилен фактор

92061-00 Приложение на кръвосъсирващи фактори

Трансфузия на:

- антихемофилен фактор
- коагулационни фактори НКД
- криопреципитати
- фактор VIII

*99.07 ТРАНФУЗИЯ НА ДРУГ СЕРУМ

трансфузия на плазма

Изключва:

инжекция (трансфузия) на:

гамавенин - 99.16

гама-глобулин - 99.14

92062-00 Приложение на друг серум

Трансфузия на плазма

Трансфузия на албумин

ИНЖЕКЦИЯ ИЛИ ИНФУЗИЯ НА ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО

Включва:

подкожна инжекция или инфузия с местно или общо действие

интрамускулна инжекция или инфузия с местно или общо действие

интравенозна инжекция или инфузия с местно или общо действие

*99.16 ИНЖЕКЦИЯ НА АНТИДОТ

Приложение на антидот, вкл. всички разрешени за употреба антидоти в РБългария

Противозмийски серум

Приложение на фармакотерапия

96199-04 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, антидот

*99.18 ИНФУЗИЯ НА ЕЛЕКТРОЛИТИ

за форсирана диуреза

96199-08 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, електролит

ИНЖЕКЦИЯ ИЛИ ИНФУЗИЯ НА ДРУГО ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО

Включва:

подкожна инжекция или инфузия с местно или общо действие

интрамускулна инжекция или инфузия с местно или общо действие

интравенозна инжекция или инфузия с местно или общо действие

*99.21 ИНЖЕКЦИЯ НА АНТИБИОТИК

Изключва:

инжекция или инфузия на антибиотици от клас оксазолидинони – 00.14

96199-02 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, противинфекциозен агент

*99.23 ИНЖЕКЦИЯ НА СТЕРОИД

инжекция на кортизон

96199-03 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, стероид

96197-03 Мускулно приложение на фармакологичен агент, стероид

*99.29 ИНЖЕКЦИЯ ИЛИ ИНФУЗИЯ НА ДРУГО ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО

96199-09 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, друг и неспецифичен фармакологичен агент

96197-09 Мускулно приложение на фармакологичен агент, друг и неспецифичен фармакологичен агент

96200-09 Подкожно приложение на фармакологичен агент, друг и неспецифичен фармакологичен агент

ЛЕЧЕБНА АФЕРЕЗА ИЛИ ДРУГА ИНЖЕКЦИЯ, ПРИЛАГАНЕ ИЛИ ИНФУЗИЯ НА ДРУГО ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО

*99.71 ЛЕЧЕБНА ПЛАЗМАФЕРЕЗА

Изключва:

екстракорпорална имуноадсорбция (ЕСІ) – 99.76

Афереза

13750-00 Терапевтична плазмафереза

Изискване: Клиничната пътека се счита за завършена, ако са приложени и отчетени три основни диагностични и три основни терапевтични процедури, посочени в блок **Кодове на основни процедури по МКБ-9 КМ.**

Химико-токсикологичен анализ на кръв (код на процедура **90.55) и химико-токсикологичен анализ на урина (код на процедура **89.29) се извършват по преценка на токсиколога.

За всички клинични пътеки, в чийто алгоритъм са включени образни изследвания (рентгенографии, КТ/МРТ и др.), да се има предвид следното:

Всички медико-диагностични изследвания се обективизират само с оригинални документи, които задължително се прикрепват към ИЗ. Рентгеновите филми или друг носител при образни изследвания се прикрепват към ИЗ.

Резултатите от рентгенологичните изследвания се интерпретират от специалист по образна диагностика, съгласно медицински стандарт „Образна диагностика“.

Документът с резултатите от проведени образни изследвания съдържа задължително:

- трите имена и възрастта на пациента;
- датата на изследването;
- вида на изследването;
- получените резултати от изследването и неговото тълкуване;
- подпис на лекаря, извършил изследването.

Фишът се прикрепва към ИЗ.

В случаите, когато резултатите от проведени образни изследвания не могат да останат в болничното лечебно заведение, в ИЗ на пациента следва да се опише точно резултата от проведеното образно изследване, а самите снимки от него се предоставят на пациента срещу подпис в ИЗ.

I. УСЛОВИЯ ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР И ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА

Клиничната пътека се изпълнява в клиника/отделение по токсикология минимум II ниво на компетентност, съгласно медицински стандарт по „Клинична токсикология”, или в клиника/отделение по анестезиология и интензивно лечение минимум II ниво на компетентност, съгласно медицински стандарт по „Анестезия и интензивно лечение”. Изискванията за наличие на задължителни звена, апаратура и специалисти са в съответствие с посочените медицински стандарти, клиника/отделение по професионални болести минимум III ниво на компетентност, съгласно медицински стандарт по „Професионални болести” – само за кодове T52.0; T52.2; T52.8; T56.0; T56.1; T56.2; T56.3; T56.4; T56.5; T56.7; T56.8; T57.0; T57.2; T57.8; T65.0; T65.3 и T65.8

1. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЗВЕНА, МЕДИЦИНСКА АПАРАТУРА И ОБОРУДВАНЕ, НАЛИЧНИ И ФУНКЦИОНИРАЩИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ, ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БОЛНИЧНА ПОМОЩ

Лечебното заведение за болнична помощ може да осигури чрез договор, вменените като задължителни звена, медицинска апаратура и оборудване, и с друго лечебно заведение за извънболнична или болнична помощ, разположено на територията му и имащо договор с НЗОК.

Задължително звено/медицинска апаратура
1. Клиника/отделение по токсикология или ОАИЛ/КАИЛ или Клиника по професионални болести – III ниво на компетентност, съгласно медицински стандарт по „Професионални болести” (само за посочените по-долу кодове на диагнози по МКБ - 10)*
2. Клинична лаборатория**
3. Образна диагностика - рентгенов апарат за скопия и графия
4. ЕКГ – апарат
5. Структура за диализно лечение - съгласно изискванията на медицински стандарт “Клинична токсикология”

Съгласно медицински стандарт по „Клинична токсикология”: Когато в дадено ЛЗБП няма структура по токсикология, обслужването на болните с остри отравяния може да започне в спешното отделение на болничното заведение, с последващо насочване за хоспитализация в ОАИЛ/КАИЛ, т.е. хоспитализирането на болния с остро отравяне може да се осъществява на територията на отделения /клиники по анестезиология и интензивно лечение при задължителна консултация с клиничен токсиколог или привеждане към най-близката клиника /отделение по токсикология. Привеждането към най-близката клиника /отделение по токсикология се осъществява по решение на специалиста по клинична токсикология.

Случаите по кодове **T52.0; T52.2; T52.8; T56.0; T56.1; T56.2; T56.3; T56.4; T56.5; T56.7; T56.8; T57.0; T57.2; T57.8; T65.0; T65.3 и T65.8** могат да се хоспитализират и в Клиники по професионални болести от III ниво на компетентност, с токсикологични отделения/структури или при задължителна консултация с лекар клиничен токсиколог.

В случаите, когато ЛЗБП не разполага със собствена клинична лаборатория, то следва да осигури осъществяването на дейност по клинична лаборатория от съответното ниво, по договор със самостоятелна медико-диагностична лаборатория или с клинична лаборатория – структура на друго лечебно заведение. В тези случаи лабораторията, с която е сключен договорът, следва да бъде разположена в една и съща сграда с болницата или в рамките на болницата. С договора задължително се обезпечава 24-часово осъществяване на дейностите по клинична лаборатория за нуждите на структурата по клинична токсикология.

2. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЗВЕНА, МЕДИЦИНСКА АПАРАТУРА И ОБОРУДВАНЕ, НЕОБХОДИМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АЛГОРИТЪМА НА ПЪТЕКАТА, НЕНАЛИЧНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ, ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БОЛНИЧНА ПОМОЩ

Лечебното заведение за болнична помощ може да осигури дейността на съответното задължително звено чрез договор с друго лечебно заведение на територията на населеното място, което отговаря на изискванията за апаратура, оборудване и специалисти за тази КП и има договор с НЗОК.

Задължително звено/медицинска апаратура
1. Химико-токсикологична лаборатория – съгласно изискванията на медицински стандарт по „Клинична токсикология“ (допуска се договор с лечебно заведение на територията на друга област)
2. Микробиологична лаборатория – на територията на областта

3. НЕОБХОДИМИ СПЕЦИАЛИСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА.

Необходими специалисти за лечение на пациенти на възраст над 18 години:

- лекар със специалност по клинична токсикология/токсикология

или

минимум четирима лекари със специалност по анестезиология и интензивно лечение

или лекари със специалност по професионални болести – шестима, само за кодове на диагнози **T52.0; T52.2; T52.8; T56.0; T56.1; T56.2; T56.3; T56.4; T56.5; T56.7; T56.8; T57.0; T57.2; T57.8; T65.0; T65.3 и T65.8;**

- лекар със специалност по клинична лаборатория;

- лекар със специалност по образна диагностика.

При липса на токсиколог на територията на ЛЗБП **задължително** следва да се осигури консултация със специалист токсиколог, независимо че лечението се води от специалист по анестезиология и интензивно лечение в ОАИЛ/ КАИЛ и др. **Клиничната пътека няма да се счита за завършена, ако не е извършена консултация с клиничен токсиколог.**

II. ИНДИКАЦИИ ЗА ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ И ЛЕЧЕНИЕ

1. ИНДИКАЦИИ ЗА ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ.

Незабавен прием и изготвяне на диагностично-лечебен план.

1. Диагностика и лечение на пациенти при:

1.1. клинични данни за остро екзогенно отравяне;

1.2. странични и токсични действия на лекарствени средства (нежелани лекарствени реакции);

1.3. усложнения от страна на вътрешни органи и системи (дихателна, храносмилателна, отделителна), при острите екзогенни интоксикации.

• Остро екзогенно отравяне:

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието (обнубилацио, сомнолентност, сопор, кома 1-4 степен, делир, гърчове).

Общотоксичен синдром – увреждане на общото състояние от екзогенната отрова.

Пулмотоксичен синдром – остра дихателна недостатъчност, остра токсична пулмопатия.

Кардиотоксичен синдром.

Нефротоксичен синдром (остра бъбречна недостатъчност).

Гастроентероколитен синдром (иритативни и корозивни увреждания на стомашно-чревния тракт, екзотоксичен гастроентероколит).

Хепатотоксичен синдром (остър токсичен хепатит, остра чернодробна недостатъчност).

Хемотоксичен синдром – остри екзогенни: метхемоглобинемия, хемолиза, карбоксиемоглобинемия, токсично потискане на хемопоезата, ДИК синдром.

Дисметаболически екзотоксичен синдром.

Епикутанен екзотоксичен синдром.

Полиорганна недостатъчност (два или повече органа).

Екзотоксичен шок.

- **Странични и токсични действия на лекарствени средства (нежелани лекарствени реакции)**
- **Усложнения от страна на вътрешни органи и системи (дихателна, храносмилателна, отделителна), при острите екзогенни интоксикации.**

Всички пациенти с анамнестични и клинични данни за остро екзогенно отравяне или странично действие на лекарствено средство с интоксикационен синдром се хоспитализират в Клиника/отделение по токсикология или ОАИЛ/КАИЛ или КСИТ.

ИНДИКАЦИИ ЗА ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ ПРИ ОТРАВЯНИЯ С:

Противоалергични и противоеметични лекарства

Степенно нарушение на съзнанието със или без възбудни прояви.

Кардиотоксичен синдром.

Опиати и сродни наркотици

Депресия на дишането до апное.

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието.

Салицилови препарати, ароматни аналгетици неklasирани другаде, пиразолови производни

Гастроинтестинален синдром.

Дисметаболически синдром.

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.

Общотоксичен синдром.

Седативни и сънотворни вещества – барбитурати, група на глутетимида и неуточнени

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.

Остра дихателна недостатъчност до апное.

Дисметаболически синдром.

Епикутанен (кожен) синдром.

Психотропни вещества – антидепресанти (тимоаналептици), транквилизатори – фенотиазини, бензодиазепини, бутирофенонови и други, психолептици, невротропни, психодизлептици (халюциногени), психостимуланти и неуточнени психотропни медикаменти

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, делир, гърчове.

Кардиотоксичен синдром.

Екстрапирамиден синдром.

Остра дихателна недостатъчност до апное.

Холинолитичен синдром.

Дисметаболически синдром.

Медикаменти действащи предимно върху сърдечносъдовата система – кардиотонични гликозиди и лекарства със сродно действие; хипотензивни, други и неуточнени медикаменти

Кардиотоксичен синдром – тахикардия, брадикардия, ритъмни и проводни нарушения, хипотония, сърдечен арест.

Екзотоксичен шок.

Гастритен синдром.

Дисметаболически синдром.

Отравяния от други неуточнени лекарства – препарати за отказване от алкохола

Невровегетативен синдром.

Церебротоксичен синдром.

Кардиотоксичен синдром.

Токсично въздействие на етилов алкохол

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието.

Дисметаболически синдром.

Гастритен синдром.

Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на метилов алкохол

Тежък дисметаболически синдром.

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.

Увреждане на зрителния анализатор.

Гастритен синдром.

Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на изопропилов алкохол

Нефротоксичен синдром до остра бъбречна недостатъчност.

Тежък дисметаболически синдром.

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.

Гастритен синдром.

Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на петрола и продуктите му

Пулмотоксичен синдром.

Церебротоксичен синдром.

Гастритен синдром.
Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на непетролни разтворители – тетрахлорметан

Хепатотоксичен синдром.
Нефротоксичен синдром до остра бъбречна недостатъчност.
Церебротоксичен синдром.
Гастритен синдром.
Дисметаболичен синдром.

Токсично въздействие на разяждащи вещества от ароматния ред, киселини и основи

Азотна киселина – корозивен и общотоксичен синдром.
Сярна киселина – корозивен и общотоксичен синдром.
Солна киселина – корозивен и общотоксичен синдром.
Натриева основа – корозивен и общотоксичен синдром.
Мравчена киселина – корозивен и ренотоксичен синдром.
Оцетна киселина – корозивен, хемотоксичен (хемолиза) и ренотоксичен синдром.
Оксалова киселина – корозивен и ренотоксичен синдром, хипокалциемия.
Млечна киселина – корозивен синдром.
Лимонена киселина – корозивен синдром.
Масни алдехиди – корозивен, церебро-, рено-, хепатотоксичен, дисметаболичен, пулмотоксичен синдром.
Анилин – хемотоксичен, метхемоглобинемия (хемолиза), хепатотоксичен, ренотоксичен, церебротоксичен синдром.
Нафталин – Хемотоксичен, метхемоглобинемия (хемолиза), церебротоксичен, хепатотоксичен, ренотоксичен, синдром.

Токсично въздействие на въглекиса

Хипоксичен синдром – степенна до тотална хипоксия.
Церебротоксичен синдром.
Кардиотоксичен синдром.

Токсично въздействие на вредни продукти, използвани като храна – гъби

Кратък латентен период – 30 минути – 4-6 часа:

- **иритативни** – гастроинтестинален синдром, дехидратация до хиповолемичен шок.
- **мускаринови** – гастроинтестинален синдром; мускаринов (холиномиметичен) синдром.
- **пантеринови** – гастроинтестинален синдром след кратък латентен период; пантеринов (холинолитичен) синдром, делир.
- **хелвелно** гъбно отравяне – хепатотоксичен синдром.
- **ореланово отравяне** – гастритен синдром, ренален синдром (тубулоинтерстициален нефрит, ОБН, уремична кома), хепатален синдром – дискретен.
- **шизофреноподобно отравяне**
- **нитроидно отравяне**

Токсично въздействие на други вещества от нелекарствен произход:

Фосфорорганични съединения, карбамати

Гастроинтестинален синдром.

Церебротоксичен синдром.

Мускариноподобен, никотиноподобен и церебрален синдром – обилно изпотяване, саливация, брадикардия, тесни зеници, белодробен застой до оток.

Кардиотоксичен синдром.

Екзотоксичен шок.

Общотоксичен синдром.

Други пестициди

Параквати – гастритен, пулмотоксичен, рено- и хепатотоксичен синдроми, катарални възпалителни промени в белите дробове;

Карбамати и други – гастритен, церебротоксичен синдроми; дерматити; катар на очна, назофарингеална и дихателна лигавици, множествени хеморагии (кумаринови производни).

Змии, насекоми и други

Локален синдром – хеморагични петна, оток и болка на мястото на ухапването, регионален лимфаденит;

Хемотоксичен синдром – хеморагична диатеза;

Общотоксичен синдром – прилошаване, адинамия, отпадналост;

Невротоксични прояви – преходна парализа, най-често преходна птоза на горни клепачи;

Алергичен синдром – обриви, отоци, шок;

Тежка степен – шок, делир, изявена хеморагична диатеза.

Критерии за лечение на тежко и крайно тежко отравяне в реанимация (интензивно отделение):

Изразен интоксикационен синдром:

- нарушено съзнание – 2-4 степен;
- дихателна недостатъчност – 2-4 степен;
- сърдечно - съдова недостатъчност – 2-4 степен;
- дисметаболитен синдром.

Наличието на един или повече от изброените синдроми налага обсъждане за лечение в реанимация (интензивно отделение).

Интензивното лечение се провежда съвместно от анестезиолог – интензивен терапевт и клиничен токсиколог. След приключване на интензивното лечение пациентът се превежда в Клиника по токсикология за довършване на лечебния процес.

2. ДИАГНОСТИЧНО - ЛЕЧЕБЕН АЛГОРИТЪМ.

ДИАГНОСТИЧНО – ЛЕЧЕБНИЯТ АЛГОРИТЪМ Е ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ОПРЕДЕЛЯ ПАКЕТА ОТ БОЛНИЧНИ ЗДРАВНИ ДЕЙНОСТИ, КОИТО СЕ ЗАПЛАЩАТ ПО ТАЗИ КЛИНИЧНА ПЪТЕКА.

При липса на токсиколог на територията на ЛЗБП задължително следва да се осигури консултация с посочения специалист.

Принципи и насоки за поведение

Започва се в токсикологичен кабинет/противошокова зала, след което - в Клиника/отделение по токсикология или интензивно отделение по преценка.

Лечение на отравяния от противоалергични и противоеметични медикаменти

Стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза (симптоматични средства, церебропротективни средства – антидотни комплекси (бипериден, диазепам, витамин В6), симптоматични средства.

Лечение на отравяния от опиати и сродни наркотици

Стомашно-чревен лаваж, антидотни комплекси (налоксон и други), церебропротективна и дихателна реанимация, изкуствена белодробна вентилация при нужда, инфузионна терапия на лечебни вещества, симптоматични средства.

Лечение на отравяния от салицилови препарати

Лека степен – стомашно-чревно почистване, гастропротективни препарати, форсирана диуреза, симптоматични средства.

Среднотежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, екстракорпорално почистване, алкализираща терапия според АКР-проследяване, гастропротективни препарати, витамини от група В, вит. К, седативни и симптоматични средства.

Тежка и много тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, екстракорпорално почистване, алкализираща терапия според АКР-проследяване, гастропротективни препарати, витамини от група В, вит. К, седативни и симптоматични средства. Хемотрансфузия и изкуствена белодробна вентилация - при нужда.

Лечение на отравяния от седативни и сънотворни вещества – барбитурати, група на глутетимида, неуточнени седативни и сънотворни.

Лека степен – стомашно-чревно почистване, неколнократен лаваж на стомашно-чревния тракт, форсирана диуреза, церебропротективни средства – антидотни комплекси.

Среднотежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана, церебропротективни средства - пирацетам 4-10 г/24 ч., алкализиране според АКР.

Тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, церебропротективни средства - пирацетам 8-12 г/24 ч., витамини от В група, алкализиране според АКР-проследяване, изкуствена белодробна вентилация при нужда, антибиотик по преценка, симптоматични средства, хемоперфузия и хемодиализа.

Лечение на отравяния от психотропни вещества – антидепресанти, фенотиазини, транквилизатори, психолептици, невролептици, бензодиазепини, психодизлептици, психостимуланти, неуточнени психотропни медикаменти

Лека степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, антидотни комплекси – церебропротективни, симптоматични, кардиопротективни средства, витамини от В група.

Среднотежка и тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, церебропротективни средства – антидотни комплекси, антиконвулсивни, симптоматични средства, витамини от В група, антибиотик при нужда.

Крайно тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, инфузионна терапия, антидотни комплекси, антиконвулсивни, противогърчови, кардиопротективни, церебропротективни, симптоматични средства, парентерално хранене, дихателна реанимация, изкуствена белодробна вентилация, симптоматични средства, витамини от В група, антибиотик при нужда, карбохемоперфузия.

Лечение на отравяния от медикаменти, действащи върху сърдечно - съдовата система – кардиотонични гликозиди, хипотензивни медикаменти и други неуточнени медикаменти действащи предимно върху ССС.

Стомашно-чревно почистване, инфузионна и антихипотензивна терапия; форсирана диуреза; кардиопротективни средства – катехоламини, холинолитици, антидотни комплекси, противошокови и симптоматични средства, церебропротективни средства, витамини от В група, антибиотик при нужда.

Карбохемоперфузия – при крайно тежка степен.

Дефибрилация, мониториране – при необходимост.

Лечение на отравяния от други неуточнени лекарства – препарати за отказване от алкохола

Стомашна промивка, очистителни клизми, инфузионна терапия, форсирана диуреза, витамин С, кардиопротективни, седативни, церебропротективни и симптоматични средства, дихателна реанимация.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на алкохола – етилов алкохол

Стомашно-чревно почистване, инфузионна терапия, церебропротективен комплекс, аналептици, симптоматични средства, витамини, дихателна реанимация, кислородотерапия.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на алкохола – метилов и изопропилов алкохол

Стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, антидотни комплекси (етанол, алкализирани средства), парентерално хранене, дихателна реанимация, кардиопротективно, церебропротективно и симптоматично лечение, витамини от В група, антибиотик при нужда, диализно лечение – хемодиализа.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на петрола и продуктите му

Стомашно-чревно почистване, инфузионна терапия, дихателна реанимация, кислородолечение, антихипоксични комбинации, церебропротективни, хепатопротективни и симптоматични медикаменти, витамини, антибиотик при нужда.

Лечение на отравяния от непетролни разтворители – тетрачлорметан

Стомашно-чревно почистване, инфузионно, диализно лечение, антихипоксични комбинации, хепато- и ренопротективни, церебропротективни и симптоматични медикаменти, витамини.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на разяждащи вещества от ароматния ред, киселини и основи

При всички корозивни отравяния (с неорганични киселини и основи) - обсъждане на лечебно - диагностичното поведение съвместно с хирург и УНГ специалист.

Азотна киселина, сярна киселина, солна киселина, натриева основа – при тежки степени парентерално хранене. Инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди, антибиотик.

Мравчена киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди.

Оцетна киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди, хемодиализа - при необходимост.

Оксалова киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, калциеви препарати, кортикостероиди, хемодиализа - при необходимост.

Млечна киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение.

Лимонена киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди, калциеви препарати.

Мастни алдехиди – стомашна промивка, парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, ренопротективно, хепатопротективно, антихипоксични комбинации, симптоматично лечение, кортикостероиди, дихателна реанимация при нужда.

Анилин – инфузионно лечение, хемопротективно (хемотрансфузия по преценка), ренопротективно, кортикостероиди, антихипоксични комбинации.

Нафталин – инфузионно лечение, хемопротективно (хемотрансфузия по преценка), ренопротективно, кортикостероиди, антихипоксични комбинации.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на въглероден диоксид

Кислородотерапия, дихателна реанимация, барокамера - при необходимост, инфузионно лечение, церебропротективни, кардиопротективни и симптоматични медикаменти.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на вредни продукти, използвани като храна – гъби

С кратък латентен период – 30 минути – 4-6 часа:

Стомашно-чревна промивка, инфузионна терапия

Седативни (микоатропиново отравяне)

Атропин (мускариново и шизофреноподобно отравяне)

Хепатопротективни и симптоматични средства

Ореланово отравяне – стомашно-чревна промивка, очистителни клизми, инфузионна терапия – водносолеви, глюкозови, леулозни разтвори, калциум глюконат, кортикостероиди, диализно лечение.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на други вещества от нелекарствен произход – фосфорорганични съединения и карбамати, други пестициди, некласирани другде, отрови от змии, насекоми и други.

Фосфорорганични съединения – стомашно-чревна промивка, лаваж на стомашно-чревния тракт 3-4 дни, форсирана диуреза, антидотно лечение (атропин, обидоксим хлорид), антидотни комплекси, хемотрансфузия, прясна кръв, плазма, парентерално хранене, дихателна реанимация, кардиопротективни и церебропротективни средства, симптоматични средства, витамини от В група, антибиотик при нужда, хемоперфузия по преценка.

Параквати и карбамати – стомашно-чревно почистване, тоалет на кожа и лигавици, кортикостероиди, дихателна реанимация, инфузионно лечение, антибиотици, симптоматични средства.

Отрови от змии, насекоми и други – противошокова терапия, кортикостероиди, витамин К, имобилизация на крайника, обработка на раната при нужда. При необходимост – дихателна реанимация, кардиопротективни, церебропротективни, аналгетични и симптоматични средства, нискомолекулярни хепарини; противозмийски серум – по индивидуална преценка от токсиколог, съобразно етиологичния момент и клиничната картина.

АНТИДОТИ ОСТРИ ЕКЗОГЕННИ ОТРАВЯНИЯ

АНТИДОТ	АНТИДОТНО ДЕЙСТВИЕ	ДОЗИРОВКА
Адсорган 40% сиаргел, 10% карбо аргентес, 50% озахарена ароматизирана какаова маса, 25% сребро	Адсорбиращ ефект при отравяния перорално <i>Не се използва за стомашна промивка!</i>	1-2 чаени лъжички дневно
Амилум нитрозум	При цианови отравяния	Капсули
Ацетилцистеин	При отравяния с ацетаминофен	70-140 мг / кг пер ос
Ацидум аскорбиникум (витамин С) Ампула 5% и 10% - 2 мл 10% - 5 и 10 мл	Директно редуцира метхемоглобина /хемиглобина/ в хемоглобин. Универсален активатор на клетъчния метаболизъм.	От 20-200 мг и.в. при метхемоглобинемии - до 14 години До 2000 мг над 14 години
Ацидум фоликум Ампула 0,015 -1 мл табл. 0,005 г	Метаболитен реактиватор на хемопоезата при потискането ѝ от хемотоксични отрови / сулфонамиди, пиразолонови препарати, парацетамол, цитостатици/	0,5-1 мг и.м. 3 пъти дневно до 1 год. 1-5 мг и.м. /пер ос/ до 14 год. от 5-20 мг 3 пъти дневно от 14-18 год. и.м. /пер ос/
Атропинум сулфурикум Ампула 0,1% - 1 мг	Компетитивен и функционален антагонист при остри отравяния с ФОС, ацетилхолин, физостигмин, мускарин, пилокарпин, нивалин и др. антихолинестеразни средства	0,1 мг / кг 0,1-0,3 мг и.в. / с.с., 4-6 пъти - до 1 година от 0,2-0,5 мг и.в. / с.с., 4-6 пъти – до 5 год. 0,5-1 мг и.в. / с.с. 6-8 пъти При ФОС отравяне – до атропинизация
Белтъчна вода	При корозивни отравяния	2-3 сурови белтъка в 200 мл вода
Бипериден Ампула 5 мг – 1 мл Табл. 2 мг	При отравяния с екстрапирамидна симптоматика.	1 мг /0,2 мл/ - до 1 год. и.м., и.в 2 мг /0,4 мл/ - до 5 год. и.м., и.в 3 мг /0,6 мл – до 14 год. и.м., и.в пер ос
Витамин В₆ Ампула 50 мг – 1 мл	Метаболитно компетитивно действие при остри отравяния с хидразида на изоникотиновата киселина /римицид/	5 мг и.в., и.м. 3-4 пъти дневно – до 1 година 25 мг и.в., и.м. 3-4 пъти дневно – 2-5 год. 50-100 мг и.в., и.м. 3-4 пъти дневно – 5- 14 год.
Витамин К₁ Ампули 10 мг	Варфарин Протектор на съсирването	1-5 мг и.в., и.м., с.с.
Витамин Е	Антиоксидант, хепатопротектор	1-3 амп. дневно i.m.
Глюкагон Ампула 0,5 мг	Метаболитно действащ антидот при остри отравяния с комбинация бета- блокери и хипогликемични препарати, инсулиново отравяне или предозиране. Корегира хипогликемията	50 мг / кг /24 часа и.в.
Десфериоксамин Ампула суха субстанция 0,5 г с разтворител от 5 мл	Специфичен антидот при остри и хронични отравяния с железни съединения, действащ по принципа на хелатообразуването	5-10 г р-р във вода преди стомашна промивка; съчетанието с р-р на натриев бикарбонат повишава ефективността му в стомаха. До 15 мг / кг т. И.в. капелно, бавно
Диазепам Ампула 10 мг – 2 мл	Метаболитно инхибиране на ГАМК – трансаминаза, забавено разграждане на ГАМК и увеличаване на количеството ѝ в главния мозък. Противогърчов, седативен и миорелаксиращ ефект. При остри отравяния със стрихнин, хинин, пантеринови гъби, ФОС, халогенирани въгледородороди и други	0,5-1 мг / кг т. И.м.
Димеркапрол Ампула маслен р-р 0,1 г – 1 мл	Хелатообразуващ антидот при отравяния с антимион, бисмут, злато, живак, кобалт, цинк, арсенови съединения	2,5-3 мг / кг т. И.м. през 4 часа първите 2 денонощия следващите 2 денонощия – през 6 часа следващите 2 денонощия – през 8 часа
Д-пенициламин Табл. 250 мг	Хелатообразуващ ефект при отравяния от мед, олово, живак.	0,01-0,04 г / кг т. – 4-6 приема 30 мин. Преди хранене
4-ДМАР (диметиламинофенол) Ампула спринцовка 250 мг – 5 мл	Компетитивно действие по отношение афинитета на цианоли и нитрилни съединения, сероводород и други към цитохромоксидазата	3-4 мг/кг т. И.в. с интравенозно вливане на 100 мл 10% натриев хипосулфат /тиосулфат/
ЕДТА динатриум /Na 2 EDTA/ Ампула 250 мг – 20 мл	Хелатообразуващ антидот при контакт с калциеви съединения на	От 0,5 до 4 г в 250 мл глюкозен серум и.в. капелно / 24 часа; през 6 или 4 часа

	водноразтворими комплекси. При отравяния със сърдечни гликозиди, етиленгликол и калциева основа.	
ЕДТА калциум динатриум (Ca Na 2 EDTA) Ампула 150 мг – 5 мл	Хелатообразуващ антидот поради повишен афинитет към йоните на тежки метали: олово, хром, цинк, кадмий, мед, желязо, манган, талий.	300- $\square$ мг / кг т. За 24 часа и.в., през интервали 4-6 часа до 3 дни; 250-500 мл глюкозиран серум и.в. капелно бавно; + витамин В ₆ 100-200 мг и.в. / 24 часа
ЕДТА дикобалт (Co2EDTA) Ампули 300 мг – 5 мл	Хелатообразуващ антидот при цианови отравяния.	300-600 мг и.в. капелно в глюкозиран серум
Етанол	Блокира дехидрогеназите и инхибира биотрансформацията на отровата – метанол, етиленгликол	0,75 мл / кг / час, след това 0,50 мл / кг на 6 часа – и.в. само при крайно тежки интоксикации
Калциев глюконат Ампула 10% - 10 мл	Метаболитно и хелатообразуващо действие при остри отравяния с етиленгликол, фенолови препарати, флуорни съединения, калциеви антагонисти.	От 0,6 мл / кг и.в. капелно / 24 часа
Карбо медициналис	За стомашна промивка във воден р-р при отравяния по перорален път	Универсален адсорбент
Кофеинум Ампула 200 мг – 1 мл	Функционален антагонист при остри отравяния с алкохол, церебродепресивни лекарствени средства	$\frac{1}{2}$ до 1 ампула и.в. през 30 мин до 3 амп. При алкохолна кома, фракционирано през 4-3 часа по 1 амп. И.в., s.c. – отравяния с церебродепресивен с-м
Магнезиум сулфурикум	За депурация на чревен тракт	
Меклофеноксат Ампула 250 мг суха субстанция с разрежител	Действие чрез функционален антагонизъм при церебродепресивно протичащи остри отравяния	50-100-250 мг 3-4 пъти дневно над 3 години в глюкозиран серум капелно и.в.
Налоксон Ампула 0,4 мг – 1 мл	Компетитивен механизъм при отравяния с морфинови препарати и опиевидни алкалоиди.	10-20 мкг / кг т. до 6 мес. 0,01 мг / кг т. при деца 0,1-0,4 мг – 1,6 мг 14-18 год. и.м., и.в., сублингвално 3-4 пъти
Натриум бикарбоникум 8,4% амп. 10 мл	Дисметаболически синдром /барбитурови, антидепресанти, етиленгликол, метанол и други/	1-2 mEq/kg и.в.
Натриум нитрозум Ампула 2% - 10 мл	Метаболитно действие при отравяния с цианови съединения	0,2-0,4 мл / кг и.в. в зависимост от Hb / 8-14 г Hb /
Натриум хипосулфурозум Ампула 1% - 10 мл	Хелатообразуващо и метаболично действие при отравяния с цианови съединения	1,10- 2 мл / кг в зависимост от Hb / 8-14 г Hb / и.в. струйно след натриум нитрозум
Неостигмин Синтостигмин Физостигмин	При холинолитичен синдром (делир)	1-2 мг субкутанно Внимание! – при деца опасност от белодробен оток
Обидоксим хлорид (холинестеразоактиватор) Ампула 250 мг – 5 мл	Остри отравяния от ФОС	4-8 мг / кг т. / 24 часа през 8-12 часа и.в. в глюкозиран серум капелно
Пирацетам Ампула 5 мл – 1 г пирацетам	Хипероксидантно действие и стимулиращ потиснатата ЦНС при остри отравяния с церебродепресивни отрови	0,25-0,5-1,0-5,0 г / 24 часа, през 4-6 часа
Протамин сулфат Ампула 1% - 5 мл	Неутрализиращ ефект спрямо хепарина.	1 мл 1% р-р и.в. за 2 мин 1 мг неутрализира 100 Е хепарин
Пеницилин Флакони 250 000; 500 000; 1 000 000 UI	Компетитивно действие по отношение на фалоксидните гъбни токсини	25 000-400 000 UI / кг т. / 24 часа през 4-6 часа и.в. първите 3 дни
Силибинин Флакони по 500 мг	Компетитивно действие при фалоксидно гъбно отравяне.	20 мг / кг т. и.в. капелно / 24 часа
Течен парафин	При отравяния от ФОС и нефтопродукти	20 -100 мл в зависимост от възрастта

При възрастни пациенти – съответно изчислени дози.

ЛЕЧЕНИЕ С АНТИБИОТИЦИ ПРИ ОСТРИ ЕКЗОГЕННИ ИНТОКСИКАЦИИ И ТОКСОАЛЕРГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Антибиотичното лечение цели ликвидиране на възпалителните процеси в органи и системи, или овладяване на настъпилите постинтоксикационни усложнения. Антибактериалното лечение започва без да се изчака резултатът от микробиологичното изследване. Започва се с антимикробни средства, които постигат висока концентрация в кръвта и урината. Динамично проследяване, контролна Ro-графия, фебрилитет, микробиологично изследване и консултация с микробиолог (по преценка) се решава с какъв медикамент и продължителност да протече това лечение.

Препоръчително е:

Без специални показания да не се провеждат антибиотични курсове по-продължителни от 7-10 дни, след което се отчита ефектът върху клиничните и лабораторните прояви на заболяването. При нужда се назначава антибактериално лечение с друг препарат съобразно микробиологичното изследване, контролна Ro-графия, ПКК и други до пълното излекуване на заболяването.

Задължителен контрол 10-20 дни след приключване на лечението.

Антибиотичното лечение трябва да бъде съобразено с:

Анамнеза за предшестваща алергия към дадения антибиотик.

Анамнеза за прием на други медикаменти, които биха могли да влязат в нежелани лекарствени взаимодействия с избрания антибиотик и да намалят неговото действие или засилят страничните ефекти.

При бъбречна и чернодробна недостатъчност дозировката на медикамента се съобразява със степента на увреждането.

Налична бременност.

Лекарят информира пациента относно начина и разпределението на приемите на антибиотика по часове, както и за евентуалните странични ефекти при неговото приложение. За редовното приемане на антибиотика се грижат лекуващата и дежурната медицинска сестра.

Лечение с кортизонови препарати

Задължително при интоксикация с корозивни вещества, когато има ендоскопски данни за увреда на хранопровода и стомаха от II и III-та степен. Лечението се преустановява след отзвучаване на възпалението, но не по-късно от третата седмица.

Лечение с протеазни инхибитори

Препоръчва се при изгаряния от III-та степен, с лабораторни данни за остър панкреатит.

Лечение с антисекреторни средства (H-2 блокери или инхибитори на протонната помпа) – задължително при изгаряния на хранопровода и стомаха от II и III-та степен.

Контролни изследвания на отклоненията в жизнените параметри и биологични показатели задължително се извършват в рамките на болничния престой, преди дехоспитализацията на пациента.

ПРИ ЛЕЧЕНИЕ ПО КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА, ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ Е ДЛЪЖНО ДА ОСИГУРЯВА СПАЗВАНЕТО ПРАВАТА НА ПАЦИЕНТА, УСТАНОВЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО.

ПРАВАТА НА ПАЦИЕНТА СЕ УПРАЖНЯВАТ ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛНИКА ЗА УСТРОЙСТВОТО, ДЕЙНОСТТА И ВЪТРЕШНИЯ РЕД НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ.

3. ПОСТАВЯНЕ НА ОКОНЧАТЕЛНА ДИАГНОЗА.

Основава се на типичната клинична картина, потвърдена от химико-токсикологичен анализ (при доказвана нокса), параклиника и тяхната динамика, изключване на алтернативни диагнози, резултати от образните изследвания.

4. ДЕХОСПИТАЛИЗАЦИЯ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЛЕДБОЛНИЧЕН РЕЖИМ.

Медицински критерии за дехоспитализация:

- корекция на отклоненията в жизнените показатели;
- отзвучаване на клиничните симптоми и приключване на медикаментозното лечение;
- клинично подобрение, допускащо довършване на лечението в дома.

Довършване на лечебния процес и проследяване

В цената на клиничната пътека влизат до два контролни прегледа при явяване на пациента в рамките на един месец след изписване и задължително записани в епикриза.

Контролните прегледи след изписване на пациента се отразяват в специален дневник/журнал за прегледи, който се съхранява в диагностично-консултативния блок на лечебното заведение – изпълнител на болнична помощ.

При диагноза включена в Наредбата за диспансеризация, пациентът се насочва за диспансерно наблюдение, съгласно изискванията на същата. Диспансеризацията на злокачествените заболявания се провежда само в ЛЗБП и в КОЦ, като обемът и честотата на дейностите по диспансерно наблюдение са съгласно заложените алгоритъм в Наредба № 39.

5. МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА НА РАБОТОСПОСОБНОСТТА – извършва се съгласно Наредба за медицинската експертиза на работоспособността.

III. ДОКУМЕНТИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА

1. ХОСПИТАЛИЗАЦИЯТА НА ПАЦИЕНТА се документира в *“История на заболяването”* (ИЗ) и в част II на *“Направление за хоспитализация”* - бл.МЗ-НЗОК №7.

2. ДОКУМЕНТИРАНЕ НА ДИАГНОСТИЧНО - ЛЕЧЕБНИЯ АЛГОРИТЪМ – в *“История на заболяването”*.

3. ИЗПИСВАНЕТО/ПРЕВЕЖДАНЕТО КЪМ ДРУГО ЛЕЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ СЕ ДОКУМЕНТИРА В:

- *“История на заболяването”*;
- част III на *“Направление за хоспитализация”* - бл.МЗ-НЗОК №7;
- епикриза – получава се срещу подпис на пациента (родителя/настойника), отразен в ИЗ.

4. ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИНФОРМИРАНО СЪГЛАСИЕ (Документ №.....) – подписва от пациента (родителя/настойника) и е неразделна част от *“История на заболяването”*.

ДЕКЛАРАЦИЯТА ЗА ИНФОРМИРАНО СЪГЛАСИЕ СЕ ПРИКРЕПЯ КЪМ ЛИСТ “ИСТОРИЯ НА ЗАБОЛЯВАНЕТО”.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПАЦИЕНТА (НАСТОЙНИКА/ПОПЕЧИТЕЛЯ)

Острото екзогенно отравяне е заболяване, което може бързо да прогресира, да увреди органи и системи, да застраши живота или да доведе до инвалидизация. Налага се задължителна спешна хоспитализация, защото в домашни условия е невъзможно да се проведе адекватно лечение и да се постигне желаните резултат.

Престоят на пациента в клиниката продължава в зависимост от динамиката на отравянето. При необходимост се извършват различни изследвания, консултации и други допълнителни изследвания, за които пациента ще бъде допълнително информиран.

Лечението включва дезинтоксикиращи коктейли, форсирана диуреза, очистителни комплекси и други средства според спецификата на отравянето. Продължителността на лечение зависи от ноксата (отровата), причинила заболяването и от клиничното протичане. Медикаментите се прилагат през устата, парентерално или инхалаторно в зависимост от изискванията за всяко конкретно лекарство.

По време на лечебния процес в клиника/отделение по токсикология пациентът трябва да спазва предписания режим, както и да съобщава на лекуващия лекар всички възникнали проблеми и оплаквания, които счете за важни.

Роднини и близки на пациента могат да го посещават ежедневно в определените за свиждане часове. При тежки отравяния сведения за пациента се дават по всяко време от лекуващия/дежурния лекар.

Лекуващият екип следи за здравословното състояние на пациента в продължение на целия престой от приема в болницата, докато то се подобри и стане възможно изписването. При отказ от болнично лечение изписването става срещу подпис по всяко време. Необходимо е това желание да бъде изразено писмено, като така лекуващия екип се освобождава от отговорността за по-нататъшното здравословно състояние на пациента.

При корозивните изгаряния на хранопровода и стомаха с основи или киселини има две фази в клиничното протичане: остра и хронична фаза.

Острата фаза се характеризира с остро възпаление на лигавицата с опасност от генерализиране на инфекцията или с пробив на органа в гръдната (коремната) кухина. Лечението и болничното наблюдение има за цел излекуване на възпалителните симптоми и хирургична намеса при настъпило усложнение.

В хроничната фаза при всички случаи на изгаряне от 2 и 3 степен настъпват късни усложнения – стеснение на хранопровода или стомаха, което може да бъде изразено в различна степен. Стеснението на хранопровода се дилатира (разширява) със специални сонди или балони, което може да продължи до 2 години от началото на увреждането. В случай на неуспех, пробив на хранопровода или при хирургични индикации, се извършва пластика на хранопровода с дебело черво или стомах.

Стеснението на стомаха от киселини се лекува само оперативно.

ЛЕЧЕНИЕ С АНТИБИОТИЦИ ПРИ ОСТРИ ЕКЗОГЕННИ ИНТОКСИКАЦИИ И ТОКСОАЛЕРГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ (ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПАЦИЕНТА)

Антибиотичното лечение цели ликвидиране на възпалителния процес, предотвратяване или овладяване на настъпилите усложнения в органи и системи при остри екзогенни интоксикации или токсоалергични заболявания. Антибактериалното лечение се започва без да се изчака резултатът от микробиологичното изследване. Започва се с антимикробни средства, които постигат висока концентрация в кръвта и урината. След динамично проследяване на обективното състояние и необходимите изследвания се решава с какъв медикамент и продължителност да протече това лечение.

Пациентът ще бъде информиран от лекуващия лекар с какъв антибиотик ще се провежда лечението му и ще бъде разпитан за известна предшестваща алергия към този медикамент, както и за това какви други лекарства и по какъв повод ги взема. По този начин ще се предотвратят нежелани лекарствени взаимодействия и странични ефекти.

Лекарят информира пациента относно начина и разпределението на приемите на антибиотика по часове, както и за евентуалните странични ефекти при неговото приложение. За редовното приемане на антибиотика се грижат лекуващата и дежурната медицинска сестра.

2. ПРИ ЛИЦА ПОД 18 ГОДИНИ

КОДОВЕ НА БОЛЕСТИ ПО МКБ-10

Отравяне със системнодействащи антибиотици

Не включва:

- отравяния от антибиотици:
  - с противотуморно действие (Т45.1)
  - за локално приложение, НКД (Т49.0)
  - прилагани за лечение на:
    - ухо, нос и гърло (Т49.6)
    - око (Т49.5)

Т36.0 Пеницилини

Т36.1 Цефалоспорици и други β -лактамазообразуващи антибиотици

Т36.2 Групата на хлорамфеникола

Т36.3 Макролиди

Т36.4 Тетрациклини

Т36.5 Аминогликозиди
Стрептомицин

Т36.6 Рифампицини

Т36.7 Антимикотични антибиотици със системно действие

Т36.8 Други системнодействащи антибиотици

Отравяне с други антиинфекциозни и антипаразитни средства със системно действие

Не включва:

- антиинфекциозни средства:
  - за локално приложение, НКД (Т49.0)
  - за лечение на болести на:
    - ухо, нос и гърло (Т49.6)
    - око (Т49.5)

Т37.0 Сулфонамиди

- T37.1 Антимикобактериални препарати**
Не включва: рифампицини (Т36.6)
стрептомицин (Т36.5)
- T37.2 Противомаларийни препарати и лекарствени средства, действащи върху други протозои в кръвта**
Не включва: производни на хидроксихинолина (Т37.8)
- T37.3 Други антипротозойни препарати**
- T37.4 Противохелминтни лекарствени средства**
- T37.5 Противовирусни препарати**
Не включва: амантадин (Т42.8)
цитарабин (Т45.1)
- T37.8 Други уточнени противомикробни и противопаразитни средства със системно действие**
Производни на хидроксихиноина
Не включва: антимальарийни препарати (Т37.2)

Отравяне с хормони, синтетичните им заместители и антагонисти, неklasифицирани другаде

- Не включва:* минералкортикоиди и антагонистите им (Т50.0)
окситоцинови хормони (Т48.0)
паратиреоидни хормони и производните им (Т50.9)
- T38.0 Глюкокортикоиди и синтетичните им аналози**
Не включва: глюкокортикоидите за локално приложение (Т49.—)
- T38.1 Тиреоидни хормони и производните им**
- T38.2 Антитиреоидни препарати**
- T38.3 Инсулин и перорални хипогликемични [противодиабетични] препарати**
- T38.4 Перорални контрацептиви**
Поли- и еднокомпонентни препарати
- T38.5 Други естрогени и прогестогени**
Смеси и заместители
- T38.6 Антигонадотропини, антиестрогени, антиандрогени, неklasифицирани другаде**
Tamoxifen
- T38.7 Андрогени и анаболните им аналози**
- T38.8 Други и неуточнени хормони и синтетичните им заместители**
Хормони от предния дял на хипофизата
- T38.9 Други и неуточнени антагонисти на хормоните**

Отравяне с неопиоидни обезболяващи, антипиретични и противоревматични средства

- T39.0 Салицилати**
- T39.1 Производни на 4-aminophenol**
- T39.2 Производни на пиразолонa**
- T39.3 Други нестероидни противовъзпалителни средства [NSAID]**
- T39.4 Противоревматични средства**
Не включва: глюкокортикоиди (Т38.0)
салицилати (Т39.0)
- T39.8 Други неопиоидни аналгетици и антипиретици, неklasифицирани другаде**

Отравяне с наркотични и психодислептични [халюциногенни] средства

Не включва: лекарствена зависимост и психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10—F19)

- T40.0 **Опиум**
- T40.1 **Хероин**
- T40.2 **Други опиати**
Кодеин
Морфин
- T40.3 **Метадон**
- T40.4 **Други синтетични наркотици**
Петидин
- T40.5 **Кокаин**
- T40.6 **Други и неуточнени наркотици**
- T40.7 **Канабис (производни)**
- T40.8 **Лизергид [LSD]**
- T40.9 **Други и неуточнени психодислептици [халюциногени]**
Мескалин
Псилоцин
Псилоцибин

Отравяне с анестетични средства и терапевтични газове

Не включва: бензодиазепини (T42.4)
кокаин (T40.5)
опиати (T40.0—T40.2)

- T41.0 **Средства за инхалационна наркоза**
Не включва: кислород (T41.5)
- T41.1 **Интравенозни анестетици**
Тиобарбитурати
- T41.2 **Други и неуточнени средства за обща наркоза**
- T41.3 **Локални анестетици**

Отравяне с антиепилептични, седативни, сънотворни и антипаркинсонови средства

- T42.0 **Производни на хиантоина**
- T42.1 **Иминостилбени**
Carbamazepine
- T42.2 **Сукцинимиди и оксазолидиндиони**
- T42.3 **Барбитурати**
Не включва: тиобарбитурати (T41.1)
- T42.4 **Бензодиазепини**
- T42.5 **Смесени антиепилептични препарати, неклассифицирани другаде**
- T42.6 **Други антиепилептични, седативни и сънотворни средства**
Метаквалон
Валпроева киселина
Не включва: карбамазепин (T42.1)
- T42.7 **Антиепилептични, седативни и сънотворни средства, неуточнени**
Сънотворни:
  - микстури
  - прахчета
  - таблетки
 } БДУ
- T42.8 **Лекарства против паркинсоинизъм и други мускулни депресанти с централно действие**
Амантадин

Отравяне с психотропни лекарствени средства, неклассифицирани другаде

Не включва: средства, потискащи апетита (Т50.5)
барбитурати (Т42.3)
бензодиазепини (Т42.4)
лекарствена зависимост, психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10—F19)
метаквалон (Т42.6)
психодислептици [халюциногени] (Т40.7—Т40.9)

Т43.0 Трициклични и тетрациклични антидепресанти

Т43.1 Антидепресанти - инхибитори на моноаминоксидазата

Т43.2 Други и неуточнени антидепресанти

Т43.3 Антипсихотични и невролептични препарати (на базата на фенотиазина)

Т43.4 Бутирофенонови и тиоксантенови невролептици

Т43.5 Други и неуточнени антипсихотични и невролептични препарати

Не включва: препарати на рауволфия (Т46.5)

Т43.6 Психостимулиращи средства с възможност за пристрастяване към тях

Не включва: кокаин (Т40.5)

Т43.8 Други психотропни средства, неклассифицирани другаде

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на вегетативната нервна система

Т44.0 Инхибитори на холинестеразата

Т44.1 Други парасимпатикомиметици [холинергици]

Т44.2 Ганглиоблокиращи средства, неклассифицирани другаде

Т44.3 Други парасимпатиколитични [антихолинергични и антимукаринови] и спазмолитични средства, неклассифицирани другаде
Папаверин

Т44.4 Агонисти предимно на α -адренорецепторите, неклассифицирани другаде
Metaraminol

Т44.5 Агонисти предимно на β -адренорецепторите, неклассифицирани другаде
Не включва: салбутамол (Т48.6)

Т44.6 Антагонисти предимно на α -адренорецепторите, неклассифицирани другаде
Не включва: ергоалкалоиди (Т48.0)

Т44.7 Антагонисти предимно на β -адренорецепторите, неклассифицирани другаде

Т44.8 Централнодействащи и адреноневронблокиращи средства, неклассифицирани другаде
Не включва: клофелин (Т46.5)
гуанетидин (Т46.5)

Т44.9 Други и неуточнени лекарствени средства, действащи предимно върху вегетативната нервна система
Лекарствени средства, стимулиращи и двата адренорецептора (α и β)

Отравяне с препарати, предимно със системно действие, и хематологични агенти, неклассифицирани другаде

Т45.0 Антиалергични и антиеметични средства

Не включва: невролептици от фенотиазиновата група (Т43.3)

Т45.1 Противотуморни и имunosупресивни средства

Противотуморни антибиотици

Цитарабин

Не включва: tamoxifen (Т38.6)

Т45.2 Витамини, неклассифицирани другаде

Не включва: никотинова киселина [производни] (Т46.7)
витамин К (Т45.7)

Т45.3 Ензими, неклассифицирани другаде

- T45.4 Желязо и съединенията му
- T45.5 Антикоагуланти
- T45.6 Средства, въздействащи върху фибринолизата
- T45.7 Антагонисти на антикоагулантите, витамин К и други коагуланти
- T45.8 Други препарати, предимно със системно действие, и хематологични агенти
Чарнодробни препарати и други антианемични средства
Естествена кръв и кръвни продукти
Субстанция на плазма
Не включва: имуноглобулин (Т50.9)
желязо (Т45.4)

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на сърдечно-съдовата система

Не включва: metamamol (Т44.4)

- T46.0 Кардиотонични глюкозиди и препарати с аналогично действие
- T46.1 Блокери на калция в каналчетата
- T46.2 Други антиаритмични средства, неклассифицирани другаде
Не включва: антагонисти на β-адренорецепторите (Т44.7)
- T46.3 Коронарни вазодилатори, неклассифицирани другаде
Дипиридабол
Не включва: антагонисти на β-адренорецепторите (Т44.7)
блокери на калциеви канали (Т46.1)
- T46.4 Инхибитори на ангиотензинконвертиращите ензими
- T46.5 Други хипотензивни средства, неклассифицирани другаде
Клонидин
Гуанетидин
Рауволфия
Не включва: антагонисти на β-адренорецепторите (Т44.7)
блокери на калциеви канали (Т46.1)
диуретици (Т50.0—Т50.2)
- T46.6 Антихиперлипидемични и антиатеросклеротични средства
- T46.7 Периферни вазодилатори
Никотинова киселина (производни)
Не включва: папаверин (Т44.3)
- T46.8 Антиварикозни средства, включително склерозиращи агенти
- T46.9 Други и неуточнени средства, влияещи предимно върху сърдечно-съдовата система

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на храносмилателната система

- T47.0 Антагонисти на хистаминовите H₂-рецептори
- T47.1 Други антиацидни препарати и препарати, потискащи стомашната секреция
- T47.2 Дразнещи слабителни средства
- T47.3 Солеви и осмотични слабителни средства
- T47.4 Други лаксативни средства
Препарати, стимулиращи чревната перисталтика
- T47.5 Препарати, стимулиращи храносмилането
- T47.6 Антидиарийни лекарствени средства
Не включва: антибиотици със системно действие и други противомикробни препарати (Т36—Т37)
- T47.7 Еметици
- T47.8 Други средства, действащи предимно върху стомашночревния тракт

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно на гладката и набраздената мускулатура и дихателната система

- T48.0** Окситоцини
Не включва: естрогени, прогестогени и антагонисти (Т38.4—Т38.6)
- T48.1** Миорелаксанти [блокери на Н-холинорецепторите на набраздената мускулатура]
- T48.2** Други и неуточнени средства, действащи предимно върху мускулатурата
- T48.3** Противокашлечни средства
- T48.4** Отхрачващи средства
- T48.5** Средства против хрема
- T48.6** Антиастматични средства, неклассифицирани другаде
Салбутамол
Не включва: агонисти на β -адренорецепторите (Т44.5)
хормони на предния дял на хипофизата (Т38.8)
- T48.7** Други и неуточнени средства, действащи предимно върху дихателната система

Отравяне с лекарствени средства, действащи предимно върху кожата и лигавиците, и с лекарства, използвани в офталмологията, оториноларингологията и стоматологията

Включва: глюкокортикоиди за местно приложение

- T49.0** Локални антимикотични, противоифекциозни и противовъзпалителни средства, неклассифицирани другаде
- T49.1** Противосърбежни средства
- T49.2** Локални аstringенти и детергенти
- T49.3** Сmekчаващи, успокояващи и протекторни (защитни) медикаменти
- T49.4** Кератолитични, кератопластични и други препарати и средства за лечение на косата
- T49.5** Офталмологични средства и препарати
Очни противоифекциозни препарати
- T49.6** Оториноларингологични средства и препарати
Противоифекциозни средства за лечение на болестите на ушите, носа и гърлото
- T49.7** Локалнодействащи лекарствени средства в стоматологията
- T49.8** Други средства за локално приложение

Отравяне с диуретици и други неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества

- T50.0** Минералкортикоиди и антагонистите им
- T50.1** “Бримкови” диуретици [високо-прагови]
- T50.2** Инхибитори на карбоанхидразата, бензотиадиазина и други диуретични средства
Ацетазоламид
- T50.3** Препарати, влияещи на електролитния, калорийния и водния баланс
Соли за перорална рехидратация
- T50.4** Препарати, влияещи на обмяната на пикочната киселина
- T50.5** Средства, потискащи апетита
- T50.6** Антидоти и хелатообразуватели, неклассифицирани другаде
Средства за лечение на алкохолизъм, облекчаващи отказването от алкохол
- T50.7** Аналептични средства и антагонисти на “опиум”- рецепторите
- T50.8** Диагностични средства
- T50.9** Други и неуточнени лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества
Средства, повишаващи киселинността
Средства, повишаващи алкалността
Имуноглобулини

Антитела
Липотропни средства
Хормони на паратиреоидната жлеза и производните им

Токсично въздействие на алкохола

T51.0 Етанол

T51.1 Метанол

Метилов алкохол

T51.2 2-пропанол

Изопропилов алкохол

T51.3 Фузелово масло

Алкохол:

- амилов
- бутилов [1-бутанол]
- пропилов [1-пропанол]

T51.8 Други видове алкохол

Токсично въздействие на органични разтворители

Не включва: халогенпроизводни деривати на алифатни и ароматни въглеводороди (T53.—)

T52.0 Нефтопродукти

Газолин [бензин]

Керосин [парафиново масло]

Парафинов восък

Петролиум:

- етер
- нафта
- спирт

T52.1 Бензол

Не включва: хомолози на бензола (T52.2)

нитро- и аминопроизводни на бензола и неговите хомолози (T65.3)

T52.2 Хомолози на бензола

Толуол [метилбензол]

Ксилен [диметилбензол]

T52.3 Гликоли

T52.4 Кетони

T52.8 Други органични разтворители

Токсично въздействие на халогенпроизводните алифатни и ароматни въглеводороди

T53.0 Въглероден тетрахлорид

Тетрахлорметан

T53.1 Хлороформ

Трихлорметан

T53.2 Трихлоретилен

Трихлоретан

T53.3 Тетрахлоретилен

Перхлоретилен

Тетрахлоретан

T53.4 Дихлорметан

Метиленхлорид

T53.5 Хлорфлуоровъглероди

T53.6 Други халогенпроизводни алифатни въглеводороди

T53.7 Други халогенпроизводни ароматни въглеводороди

Токсично въздействие на разяждащи вещества

T54.0 Фенол и неговите хомолози

T54.1 Други разяждащи органични вещества

T54.2 Корозивни киселини и киселиноподобни вещества

Киселина:

- солна
- сярна

T54.3 Корозивни основи и алкалоподобни вещества

Калиева основа

Натриева основа

T55 Токсично въздействие на сапуни и детергенти

Токсично въздействие на метали

Включва: дим и пари от метали
метали от всички източници, освен от медицински препарати

Не включва: арсен и неговите съединения (T57.0)
манган и неговите съединения (T57.2)
талий (T60.4)

T56.0 Олово и неговите съединения

T56.1 Живак и неговите съединения

T56.2 Хром и неговите съединения

T56.3 Кадмий и неговите съединения

T56.4 Мед и нейните съединения

T56.5 Цинк и неговите съединения

T56.6 Калай и неговите съединения

T56.7 Берилий и неговите съединения

T56.8 Други метали

Токсично въздействие на други неорганични вещества

T57.0 Арсен и неговите съединения

T57.1 Фосфор и неговите съединения

Не включва: фосфороорганични инсектициди (T60.0)

T57.2 Манган и неговите съединения

T57.3 Циановодород

T57.8 Други уточнени неорганични вещества

T58 Токсично въздействие на въглеокиси

Токсично въздействие на други газове, дим и пари

Включва: аерозолни пропеленти
Не включва: хлорфлуоровъглероди (T53.5)

T59.0 Азотни окиси

T59.1 Серен двуокис

T59.2 Формалдехид

T59.3 Сълзотворен газ

Слъзен газ

- T59.4 Газообразен хлор
- T59.5 Газообразен флуор и флуороводород
- T59.6 Сероводород
- T59.7 Въглероден двуокис
- T59.8 Други уточнени газове, дим и пари

Токсично въздействие на пестициди

- T60.0 Фосфорорганични и карбаматни инсектициди
- T60.1 Халогенни инсектициди
Не включва: хлорирани въглеводороди (T53.—)
- T60.2 Други инсектициди
- T60.3 Хербициди и фунгициди
- T60.4 Родентициди
Талий
Не включва: стрихнин и неговите соли (T65.1)
- T60.8 Други пестициди

Токсично въздействие на отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни морски продукти

- Не включва:* алергична реакция към храна, като:
- анафилактичен шок, дължащ се на патологична реакция към храна (T78.0)
  - дерматит (L23.6, L25.4, L27.2)
  - гастроентерит (неинфекциозен) (K52.—)
- бактериално хранително отравяне (A05.—)
токсично въздействие на замърсители на храна, като:
- афлатоксин и други микотоксини (T64)
  - цианиди (T65.0)
  - циановодород (T57.3)
  - живак (T56.1)

- T61.0 Отравяне с риба *ciuguatera*
- T61.1 Отравяне с риба от семейство скумрии
Хистаминоподобен синдром
- T61.2 Отравяне с друга риба и молюски
- T61.8 Токсично въздействие на други морски продукти

Токсично въздействие на други отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни продукти

- Не включва:* алергична реакция към храна, като:
- анафилактичен шок, дължащ се на патологична реакция към храна (T78.0)
  - дерматит (L23.6, L25.4, L27.2)
  - гастроентерит (неинфекциозен) (K52.—)
- бактериално хранително отравяне (A05.—)
токсично въздействие на замърсители на храна, като:
- афлатоксин и други микотоксини (T64)
  - цианиди (T65.0)
  - циановодород (T57.3)
  - живак (T56.1)

- T62.0 В изядени гъби
- T62.1 В изядени ягоди
- T62.2 В друго(-и) изядено(-и) растение(-я)
- T62.8 Други отровни вещества, съдържащи се в изядени хранителни продукти

Токсичен ефект от контакт с отровни животни

- T63.0 Змийска отрова**
- T63.1 Отрова от други влечуги**
Отрова от гущер
- T63.2 Отрова от скорпион**
- T63.3 Отрова от паяк**
- T63.4 Отрова от други артроподи**
Ухапване или ужилване от отровно насекомо
- T63.5 Токсичен ефект от контакт с риба**
Не включва: отравяне от изядена риба (T61.0—T61.2)
- T63.6 Токсичен ефект от контакт с други морски животни**
Медуза
Морска анемония
Животни с раковина или броня (твърда покривка) (рак,стрида и др.)
Морска звезда
Не включва: отравяне от изядени животни, имащи раковина или броня (рак,стрида и т.н.) (T61.2)
действие на отрова на морска змия (T63.0)
- T63.8 Токсичен ефект от контакт с други отровни животни**
Отрова от амфибия
- T63.9 Токсичен ефект, обусловен от контакт с неуточнено отровно животно**
- T64 Токсичен ефект в замърсени хранителни продукти от афлатоксин и други микотоксини**
- Токсичен ефект от други и неуточнени вещества**
- T65.0 Цианиди**
Не включва: циановодород (T57.3)
- T65.1 Стрихнин и неговите соли**
- T65.3 Нитропроизводни и аминокиселини на бензола и неговите хомолози**
Анилин [аминобензол]
Нитробензол
Тринитротолуол
- T65.4 Въглероден дисулфид**
- T65.5 Нитроглицерин и други азотни киселини и естери**
1, 2, 3-пропантриолтринитрат
- T65.6 Бои и оцветители, неклассифицирани другаде**
- T65.8 Токсичен ефект от други уточнени вещества**
- Y43.0 Антиалергични и антиеметични средства**
- Y49.5 Други антипсихотични и невролептични препарати**
Не включва: рауволфия (Y52.5)
- Y52.4 Инхибитори на ангиотензинконвертиращите ферменти**

КОДОВЕ НА ОСНОВНИ ПРОЦЕДУРИ ПО МКБ-9 КМ

ОСНОВНИ ДИАГНОСТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ

ДИАГНОСТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ НА СТОМАХ

**44.13 ГАСТРОСКОПИЯ

Изключва:

такава с биопсия - 44.14

Панендоскопия

30473-00 Панендоскопия до дуоденума

Дуоденоскопия

Гастроскопия

Езофагогастродуоденоскопия [EGD]

ДРУГО РЕНТГЕНОВО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ГРЪДЕН КОШ

Изключва:

ангиокардиография - 88.50-88.58

ангиография - 88.40-88.68

**87.44 РУТИННО ГРЪДНО РЕНТГЕНОВО ИЗСЛЕДВАНЕ, ТАКА ОПИСАНО

рентгеново изследване на гръден кош БДУ

Друга рентгенография на гръден кош

58500-00 Рентгенография на гръден кош

Включва: бронх
диафрагма
сърце
бял дроб
медиастинум

Не включва: такава на:

- ребра (58521-01, 58524-00 [1972])
- гръдна кост (58521-00 [1972])
- гръден вход (58509-00 [1974])
- трахея (58509-00 [1974])

АНАТОМИЧНИ И ФИЗИОЛОГИЧНИ ИЗМЕРВАНИЯ И МАНУАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ПИКОЧО-ПОЛОВА СИСТЕМА

Изключва

изброените процедури, когато са част от общо физическо изследване - 89.7

**89.29 ДРУГИ НЕОПЕРАТИВНИ ИЗМЕРВАНИЯ НА ПИКОЧО-ПОЛОВАТА СИСТЕМА

химико-токсикологичен анализ на отрови/нокси в урина

ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК (ЕХОГРАФИЯ)

**88.74 ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК НА ХРАНОСМИЛАТЕЛНА СИСТЕМА

Ултразвук на корем или таз

55036-00 Ултразвук на корем

Включва: сканиране на уринарен тракт

Не включва: коремна стена (55812-00 [1950])

при състояния, свързани с бременност (55700 [1943], 55729-01 [1945])

**88.75 ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК НА ПИКОЧНА СИСТЕМА

55038-00 Ултразвук на пикочни пътища

Не включва: такава при изследване на коремни органи (55036-00 [1943])

**88.76 ДИАГНОСТИЧЕН УЛТРАЗВУК НА КОРЕМ И РЕТРОПЕРИТОНЕУМ

55036-00 Ултразвук на корем

ДРУГИ АНАТОМИЧНИ И ФИЗИОЛОГИЧНИ ИЗМЕРВАНИЯ И МАНУАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Изключва:

изброените процедури, когато са част от общо физическо изследване - 89.7

**89.37 ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВИТАЛЕН КАПАЦИТЕТ

Друго измерване на дихателна функция

11503-12 Измерване на тотален белодробен капацитет
Измерване на абсолютен белодробен обем

ДРУГИ НЕОПЕРАТИВНИ СЪРДЕЧНИ И СЪДОВИ ДИАГНОСТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ

Изключва:

ЕКГ на плод - 75.32

**89.52 ЕЛЕКТРОКАРДИОГРАМА

ЕКГ БДУ

ЕКГ (с 12 и повече отвеждания)

Друга електрокардиография [ЕКГ]

11700-00 Друга електрокардиография [ЕКГ]

Не включва: тези включващи по-малко от 12 отвеждания – пропусни кода

ЦИРКУЛАТОРНО МОНИТОРИРАНЕ

Изключва:

електрокардиографско мониториране при операция - не кодирай!

**89.65 ИЗМЕРВАНЕ НА АРТЕРИАЛНИ КРЪВНИ ГАЗОВЕ

Изключва:

непрекъснато интраартериално кръвно-газово мониториране – 89.60

**89.66 ИЗМЕРВАНЕ НА ГАЗОВЕ НА СМЕСЕНА ВЕНОЗНА КРЪВ

КГА

МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ

**90.53 МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ – КУЛТУРА И ЧУВСТВИТЕЛНОСТ

**90.55 ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ - ТОКСИКОЛОГИЯ

Химико-токсикологичен анализ на отрови/нокси в кръв

**90.59 ИЗСЛЕДВАНЕ НА КРЪВ

Включва задължително следните изследвания:

Хематологични – ПКК, левкоцити диференциално, РУЕ;

По преценка на лекуващия лекар се извършват и:

хемокоагулационни изследвания – протромбиново време, тромбоцити, фибриноген, Д-димери

Биохимични – трансаминази, серумен билирубин, урея, креатинин, общ белтък, холинестераза;

МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОБА ОТ ДОЛНИЯ ХРАНОСМИЛАТЕЛЕН ТРАКТ И ИЗПРАЖНЕНИЯ

**90.95 МИКРОСКОПСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОБА ОТ ДОЛНИЯ ХРАНОСМИЛАТЕЛЕН ТРАКТ И ИЗПРАЖНЕНИЯ – ТОКСИКОЛОГИЯ

ОСНОВНИ ТЕРАПЕВТИЧНИ ПРОЦЕДУРИ

РЕСПИРАТОРНА ТЕРАПИЯ

Изключва:

поставяне на въздуховод - 96.01-96.05

друга продължителна механична вентилация - 96.70-96.72

*93.94 РЕСПИРАТОРНА МЕДИКАЦИЯ ПРИЛОЖЕНА ЧРЕЗ АЕРОЗОЛНО УСТРОЙСТВО

аерозолна терапия

Други терапевтични интервенции на дихателна система

92043-00 Респираторен медикамент, прилаган чрез небулайзер

*93.96 ДРУГО КИСЛОРОДНО ОБОГАТЯВАНЕ

каталитично кислородно лечение
циторедуктивен ефект
оксигенатори
кислородолечение

Изключва:

оксигенация на рана - 93.59

92044-00 Друго кислородно обогатяване

НЕОПЕРАТИВНА ПРОМИВКА НА ХРАНОСМИЛАТЕЛЕН ТРАКТ, ПОЧИСТВАНЕ И ЛОКАЛНА ИНСТИЛАЦИЯ

*96.33 СТОМАШНА ПРОМИВКА

Неинцизионна иригация, почистване и локално вливане, храносмилателна система

14200-00 Стомашна промивка

*96.37 РЕКТАЛНА КЛИЗМА (ИНФУЗИЯ)

92077-00 Друга ректална промивка

ДРУГА МЕХАНИЧНА ВЕНТИЛАЦИЯ

Включва: ендотрахеално респираторно асистирание
интермитираща мандаторна вентилация (IMV)
позитивно крайно експираторно налягане (PEEP)
вентилация с подпомагащо налягане (PSV)

такава през трахеостома
отвикване на интубиран (ендотрахеално) пациент
такава при трахеостомия

Изключва:

същото с маска - 93.90-93.99

същото с назална канюла - 93.90-93.99

същото с назален въздуховод - 93.90-93.99

вентилация с продължително отрицателно налягане (CNP) (железен бял дроб) (кюрас) - 93.99

продължително позитивно налягане в дихателните пътища (CPAP) - 93.90

дишане с интермитиращо позитивно налягане (IPPB) - 93.91

*96.70 ПРОДЪЛЖИТЕЛНА МЕХАНИЧНА ВЕНТИЛАЦИЯ С НЕУТОЧНЕНА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ

механична вентилация БДУ

569 Вентилаторно подпомагане

13882-00 Грижа и поддържане на продължително подпомагане на дишането ≤ 24 часа

13882-01 Грижа и поддържане на продължително подпомагане на дишането > 24 и < 96 часа

13882-02 Грижа и поддържане на продължително подпомагане на дишането ≥ 96 часа

ТРАНСФУЗИЯ НА КРЪВ И КРЪВНИ КОМПОНЕНТИ

*99.04 ТРАНСФУЗИЯ НА ЕРИТРОЦИТНА МАСА

Прилагане на кръв и кръвни продукти

13706-02 Приложение на опаковани клетки

Трансфузия на:

- еритроцити

*99.06 ТРАНСФУЗИЯ НА ФАКТОРИ НА СЪСИРВАНЕ

трансфузия на антихемофилен фактор

92061-00 Приложение на кръвосъсирващи фактори

Трансфузия на:

- антихемофилен фактор
- коагулационни фактори НКД
- криопреципитати
- фактор VIII

*99.07 ТРАНСФУЗИЯ НА ДРУГ СЕРУМ

трансфузия на плазма

Изключва:

инжекция (трансфузия) на:
гамавенин - 99.16
гама-глобулин - 99.14

92062-00 Приложение на друг серум
Трансфузия на плазма
Трансфузия на албумин

ИНЖЕКЦИЯ ИЛИ ИНFUЗИЯ НА ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО**Включва:**

подкожна инжекция или инфузия с местно или общо действие
интрамускулна инжекция или инфузия с местно или общо действие
интравенозна инжекция или инфузия с местно или общо действие

Приложение на фармакотерапия***99.16 ИНЖЕКЦИЯ НА АНТИДОТ**

Приложение на антидот, вкл. всички разрешени за употреба антидоти в РБългария
Противозмийски серум

96199-04 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, антидот

*99.18 ИНFUЗИЯ НА ЕЛЕКТРОЛИТИ

за форсирана диуреза

96199-08 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, електролит

ИНЖЕКЦИЯ ИЛИ ИНFUЗИЯ НА ДРУГО ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО**Включва:**

подкожна инжекция или инфузия с местно или общо действие
интрамускулна инжекция или инфузия с местно или общо действие
интравенозна инжекция или инфузия с местно или общо действие

*99.21 ИНЖЕКЦИЯ НА АНТИБИОТИК**Изключва:**

инжекция или инфузия на антибиотици от клас оксазолидинони – 00.14

96199-02 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, противинфекциозен агент

*99.23 ИНЖЕКЦИЯ НА СТЕРОИД

инжекция на кортизон

96199-03 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, стероид

96197-03 Мускулно приложение на фармакологичен агент, стероид

*99.29 ИНЖЕКЦИЯ ИЛИ ИНFUЗИЯ НА ДРУГО ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО

96199-09 Интравенозно приложение на фармакологичен агент, друг и неспецифичен фармакологичен агент

96197-09 Мускулно приложение на фармакологичен агент, друг и неспецифичен фармакологичен агент

96200-09 Подкожно приложение на фармакологичен агент, друг и неспецифичен фармакологичен агент

ЛЕЧЕБНА АФЕРЕЗА ИЛИ ДРУГА ИНЖЕКЦИЯ, ПРИЛАГАНЕ ИЛИ ИНFUЗИЯ НА ДРУГО ЛЕЧЕБНО ИЛИ ПРОФИЛАКТИЧНО ВЕЩЕСТВО***99.71 ЛЕЧЕБНА ПЛАЗМАФЕРЕЗА****Изключва:**

екстракорпорална имуноадсорбция (ЕСI) – 99.76

Афереза

13750-00 Терапевтична плазмафереза

Изискване: Клиничната пътека се счита за завършена, ако са приложени и отчетени три основни диагностични и три основни терапевтични процедури, посочени в блок **Кодове на основни процедури по МКБ-9 КМ**.

Химико-токсикологичен анализ на кръв (код на процедура **90.55) и химико-токсикологичен анализ на урина (код на процедура **89.29) се извършват по преценка на токсиколога.

За всички клинични пътеки, в чийто алгоритъм са включени образни изследвания (рентгенографии, КТ/МРТ и др.), да се има предвид следното:

Всички медико-диагностични изследвания се обективизират само с оригинални документи, които задължително се прикрепват към ИЗ. Рентгеновите филми или друг носител при образни изследвания се прикрепват към ИЗ.

Резултатите от рентгенологичните изследвания се интерпретират от специалист по образна диагностика, съгласно медицински стандарт „Образна диагностика”.

Документът с резултатите от проведени образни изследвания съдържа задължително:

- трите имена и възрастта на пациента;
- датата на изследването;
- вида на изследването;
- получените резултати от изследването и неговото тълкуване;
- подпис на лекаря, извършил изследването.

Фишът се прикрепва към ИЗ.

В случаите, когато резултатите от проведени образни изследвания не могат да останат в болничното лечебно заведение, в ИЗ на пациента следва да се опише точно резултата от проведеното образно изследване, а самите снимки от него се предоставят на пациента срещу подпис в ИЗ.

I. УСЛОВИЯ ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР И ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА

Клиничната пътека се изпълнява в клиника/отделение по токсикология минимум II ниво на компетентност, съгласно медицински стандарт по „Клинична токсикология”, или в клиника/отделение по анестезиология и интензивно лечение минимум II ниво на компетентност, съгласно медицински стандарт по „Анестезия и интензивно лечение” или в клиника/отделение по педиатрия II ниво на компетентност с интензивно звено, съгласно медицински стандарт по „Педиатрия”.

Изискванията за наличие на задължителни звена, апаратура и специалисти са в съответствие с посочените медицински стандарти.

1. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЗВЕНА, МЕДИЦИНСКА АПАРАТУРА И ОБОРУДВАНЕ, НАЛИЧНИ И ФУНКЦИОНИРАЩИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ, ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БОЛНИЧНА ПОМОЩ

Лечебното заведение за болнична помощ може да осигури чрез договор, вменените като задължителни звена, медицинска апаратура и оборудване, и с друго лечебно заведение за извънболнична или болнична помощ, разположено на територията му и имащо договор с НЗОК.

Задължително звено/медицинска апаратура
1. Клиника/отделение по токсикология или ОАИЛ/КАИЛ или Клиника/отделение по педиатрия с интензивно звено
2. Клинична лаборатория *
3. Образна диагностика - рентгенов апарат за скопия и графия
4. ЕКГ – апарат
5. Структура за диализно лечение - съгласно изискванията на медицински стандарт “Клинична токсикология”

Съгласно медицински стандарт по „Клинична токсикология”: Когато в дадено ЛЗБП няма структура по токсикология, обслужването на болните с остри отравяния може да започне в спешното отделение на болничното заведение, с последващо насочване за хоспитализация в ОАИЛ/КАИЛ или Клиника/отделение по Педиатрия с интензивно звено. Хоспитализирането на болния с остро отравяне може да се осъществява на територията на отделения/клиники по анестезиология и интензивно лечение или Клиника/отделение по педиатрия с интензивно звено при задължителна консултация с клиничен токсиколог. Привеждането към най-близката клиника/отделение по токсикология се осъществява по решение на специалиста по клинична токсикология.

В случаите, когато ЛЗБП не разполага със собствена клинична лаборатория, то следва да осигури осъществяването на дейност по клинична лаборатория от съответното ниво, по договор със самостоятелна медико-диагностична лаборатория или с клинична лаборатория – структура на друго лечебно заведение. В тези случаи лабораторията, с която е сключен договорът, следва да бъде разположена в една и съща сграда с болницата или в рамките на болницата. С договора задължително се обезпечават 24-часово осъществяване на дейностите по клинична лаборатория за нуждите на структурата по клинична токсикология.

2. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЗВЕНА, МЕДИЦИНСКА АПАРАТУРА И ОБОРУДВАНЕ, НЕОБХОДИМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АЛГОРИТЪМА НА ПЪТЕКАТА, НЕНАЛИЧНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ, ИЗПЪЛНИТЕЛ НА БОЛНИЧНА ПОМОЩ

Лечебното заведение за болнична помощ може да осигури дейността на съответното задължително звено чрез договор с друго лечебно заведение на територията на населеното място, което отговаря на изискванията за апаратура, оборудване и специалисти за тази КП и има договор с НЗОК.

Задължително звено/медицинска апаратура
1. Химико-токсикологична лаборатория – съгласно изискванията на медицински стандарт по „Клинична токсикология“ (допуска се договор с лечебно заведение на територията на друга област)
2. Микробиологична лаборатория – на територията на областта

3. НЕОБХОДИМИ СПЕЦИАЛИСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА.

Необходими специалисти за лечение на пациенти на възраст под 18 години:

- лекар със специалност по клинична токсикология/токсикология

или

минимум четирима лекари със специалност по анестезиология и интензивно лечение

или

в клиника/отделение по педиатрия – четирима лекари със специалност по педиатрия, единият от които с допълнителна квалификация за извършване на ехография;

- лекар със специалност по клинична лаборатория;

- лекар със специалност по образна диагностика.

При липса на токсиколог на територията на ЛЗБП **задължително** следва да се осигури консултация със **специалист - токсиколог**, независимо че лечението се води от специалист по анестезиология и интензивно лечение в ОАИЛ/ КАИЛ или специалист по детски болести в Клиника/отделение по детски болести. **Клиничната пътека няма да се счита за завършена, ако не е извършена консултация с клиничен токсиколог.**

II. ИНДИКАЦИИ ЗА ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ И ЛЕЧЕНИЕ

1. ИНДИКАЦИИ ЗА ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ.

Незабавен прием и изготвяне на диагностично-лечебен план.

Диагностика и лечение на пациенти при:

1. клинични данни за остро екзогенно отравяне;
2. странични и токсични действия на лекарствени средства (нежелани лекарствени реакции);
3. усложнения от страна на вътрешни органи и системи (дихателна, храносмилателна, отделителна), при острите екзогенни интоксикации.

• Остро екзогенно отравяне:

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието (обнубилацио, сомнолентност, сопор, кома 1-4 степен, делир, гърчове).

Общотоксичен синдром – увреждане на общото състояние от екзогенната отрова.

Пулмотоксичен синдром – остра дихателна недостатъчност, остра токсична пулмопатия.

Кардиотоксичен синдром.

Нефротоксичен синдром (остра бъбречна недостатъчност).

Гастроентероколитен синдром (иритативни и корозивни увреждания на стомашно-чревния тракт, екзотоксичен гастроентероколит).

Хепатотоксичен синдром (остър токсичен хепатит, остра чернодробна недостатъчност).

Хемотоксичен синдром – остри екзогенни: метхемоглобинемия, хемолиза, карбоксихемоглобинемия, токсично потискане на хемопоезата, ДИК синдром.

Дисметаболически екзотоксичен синдром.

Епикутанен екзотоксичен синдром.

Полиорганна недостатъчност (два или повече органа).

Екзотоксичен шок.

- **Странични и токсични действия на лекарствени средства (нежелани лекарствени реакции)**
- **Усложнения от страна на вътрешни органи и системи (дихателна, храносмилателна, отделителна), при острите екзогенни интоксикация.**

Всички пациенти с анамнестични и клинични данни за остро екзогенно отравяне или странично действие на лекарствено средство с интоксикационен синдром се хоспитализират в Клиника/отделение по токсикология или ОАИЛ/КАИЛ или КСИТ.

ИНДИКАЦИИ ЗА ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ ПРИ ОТРАВЯНИЯ С:

Противоалергични и противоеметични лекарства

Степенно нарушение на съзнанието със или без възбудни прояви.

Кардиотоксичен синдром.

Опиати и сродни наркотици

Депресия на дишането до апное.

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието.

Салицилови препарати, ароматни аналгетици неklasирани другаде, пиразолови производни

Гастроинтестинален синдром.

Дисметаболически синдром.

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.

Общотоксичен синдром.

Седативни и сънотворни вещества – барбитурати, група на глутетимида и неуточнени

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.

Остра дихателна недостатъчност до апное.

Дисметаболически синдром.

Епикутанен (кожен) синдром.

Психотропни вещества – антидепресанти (тимоаналептици), транквилизатори – фенотиазини, бензодиазепини, бутирофенонови и други, психолептици, невролептици, психодизлептици (халюциногени), психостимуланти и неуточнени психотропни медикаменти

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, делир, гърчове.

Кардиотоксичен синдром.

Екстрапирамиден синдром.
Остра дихателна недостатъчност до апное.
Холиолитичен синдром.
Дисметаболически синдром.

Медикаменти, действащи предимно върху сърдечносъдовата система – кардиотонични гликозиди и лекарства със сродно действие; хипотензивни, други и неуточнени медикаменти

Кардиотоксичен синдром – тахикардия, брадикардия, ритъмни и проводни нарушения, хипотония, сърдечен арест.
Екзотоксичен шок.
Гастритен синдром.
Дисметаболически синдром.

Отравяния от други неуточнени лекарства – препарати за отказване от алкохола

Невровегетативен синдром.
Церебротоксичен синдром.
Кардиотоксичен синдром.

Токсично въздействие на етилов алкохол

Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието.
Дисметаболически синдром.
Гастритен синдром.
Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на метилов алкохол

Тежък дисметаболически синдром.
Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.
Увреждане на зрителния анализатор.
Гастритен синдром.
Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на изопропилов алкохол

Нефротоксичен синдром до остра бъбречна недостатъчност.
Тежък дисметаболически синдром.
Церебротоксичен синдром – степенно нарушение на съзнанието, гърчове.
Гастритен синдром.
Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на петрола и продуктите му

Пулмотоксичен синдром.
Церебротоксичен синдром.
Гастритен синдром.
Общотоксичен синдром.

Токсично въздействие на непетролни разтворители – тетрачлорметан

Хепатотоксичен синдром.

Нефротоксичен синдром до остра бъбречна недостатъчност.

Церебротоксичен синдром.

Гастритен синдром.

Дисметаболитен синдром.

Токсично въздействие на разяждащи вещества от ароматния ред, киселини и основи

Азотна киселина – корозивен и общотоксичен синдром.

Сярна киселина – корозивен и общотоксичен синдром.

Солна киселина – корозивен и общотоксичен синдром.

Натриева основа – корозивен и общотоксичен синдром.

Мравчена киселина – корозивен и ренотоксичен синдром.

Оцетна киселина – корозивен, хемотоксичен (хемолиза) и ренотоксичен синдром.

Оксалова киселина – корозивен и ренотоксичен синдром, хипокалциемия.

Млечна киселина – корозивен синдром.

Лимонена киселина – корозивен синдром.

Масни алдехиди – корозивен, церебро-, рено-, хепатотоксичен, дисметаболитен, пулмотоксичен синдром.

Анилин – хемотоксичен, метхемоглобинемия (хемолиза), хепатотоксичен, ренотоксичен, церебротоксичен синдром.

Нафталин – Хемотоксичен, метхемоглобинемия (хемолиза), церебротоксичен, хепатотоксичен, ренотоксичен, синдром.

Токсично въздействие на въглекисла

Хипоксичен синдром – степенна до тотална хипоксия.

Церебротоксичен синдром.

Кардиотоксичен синдром.

Токсично въздействие на вредни продукти използвани като храна – гъби

Кратък латентен период – 30 минути – 4-6 часа:

- **иритативни** – гастроинтестинален синдром, дехидратация до хиповолемичен шок.
- **мускаринови** – гастроинтестинален синдром; мускаринов (холиномиметичен) синдром.
- **пантеринови** – гастроинтестинален синдром след кратък латентен период; пантеринов (холинолитичен) синдром, делир.
- **хелвелно** гъбно отравяне – хепатотоксичен синдром.
- **ореланово отравяне** – гастритен синдром, ренален синдром (тубулоинтерстициален нефрит, ОБН, уремична кома), хепатален синдром – дискретен.
- **шизофреноподобно отравяне**
- **нитроидно отравяне**

Токсично въздействие на други вещества от нелекарствен произход:

Фосфорорганични съединения, карбамати

Гастроинтестинален синдром.

Церебротоксичен синдром.

Мускариноподобен, никотиноподобен и церебрален синдром – обилно изпотяване,

саливация, брадикардия, тесни зеници, белодробен застой до оток.

Кардиотоксичен синдром.

Екзотоксичен шок.

Общотоксичен синдром.

Други пестициди

Параквати – гастритен, пулмотоксичен, рено- и хепатотоксичен синдроми, катарални възпалителни промени в белите дробове;

Карбамати и други – гастритен, церебротоксичен синдроми; дерматити; катар на очна, назофарингеална и дихателна лигавица, множествени хеморагии (кумаринови производни).

Змии, насекоми и други

Локален синдром – хеморагични петна, оток и болка на мястото на ухапването, регионален лимфаденит;

Хемотоксичен синдром – хеморагична диатеза;

Общотоксичен синдром – прилошаване, адинамия, отпадналост;

Невротоксични прояви – преходна парализа, най-често преходна птоза на горни клепачи;

Алергичен синдром – обриви, отоци, шок;

Тежка степен – шок, делир, изявена хеморагична диатеза.

Критерии за лечение на тежко и крайно тежко отравяне в реанимация (интензивно отделение):

Изразен интоксикационен синдром:

- нарушено съзнание – 2-4 степен;
- дихателна недостатъчност – 2-4 степен;
- сърдечно - съдова недостатъчност – 2-4 степен;
- дисметаболически синдром.

Наличието на един или повече от изброените синдроми налага обсъждане за лечение в реанимация (интензивно отделение).

Интензивното лечение се провежда съвместно от анестезиолог – интензивен терапевт и клиничен токсиколог. След приключване на интензивното лечение пациентът се превежда, ако се налага, в Клиника по токсикология или детско отделение за довършване на лечебния процес.

2. ДИАГНОСТИЧНО - ЛЕЧЕБЕН АЛГОРИТЪМ.

ДИАГНОСТИЧНО – ЛЕЧЕБНИЯТ АЛГОРИТЪМ Е ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ОПРЕДЕЛЯ ПАКЕТА ОТ БОЛНИЧНИ ЗДРАВНИ ДЕЙНОСТИ, КОИТО СЕ ЗАПЛАЩАТ ПО ТАЗИ КЛИНИЧНА ПЪТЕКА.

При липса на токсиколог на територията на ЛЗБП задължително следва да се осигури консултация с посочения специалист.

Принципи и насоки за поведение

Започва се в токсикологичен кабинет/противошокова зала, след което - в Клиника/отделение по токсикология или интензивно отделение по преценка.

Лечение на отравяния от противоалергични и противоеметични медикаменти

Стомашно-чревна очистка, форсирана диуреза, симптоматични средства, церебропротективни средства – антидотни комплекси (бипериден, диазепам, витамин В6),

симптоматични средства.

Лечение на отравяния от опиати и сродни наркотици

Стомашно-чревен лаваж, антидотни комплекси (налоксон и други), церебропротективна и дихателна реанимация, изкуствена белодробна вентилация при нужда, инфузионна терапия на лечебни вещества, симптоматични средства.

Лечение на отравяния от салицилови препарати

Лека степен – стомашно-чревно почистване, гастропротективни препарати, форсирана диуреза, симптоматични средства.

Среднотежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, екстракорпорално почистване, алкализираща терапия според АКР-проследяване, гастропротективни препарати, витамини от група В, вит. К, седативни и симптоматични средства.

Тежка и много тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, екстракорпорално почистване, алкализираща терапия според АКР-проследяване, гастропротективни препарати, витамини от група В, вит. К, седативни и симптоматични средства. Хемотрансфузия и изкуствена белодробна вентилация - при нужда.

Лечение на отравяния от седативни и сънотворни вещества – барбитурати, група на глутетимида, неуточнени седативни и сънотворни.

Лека степен – стомашно-чревно почистване, неколкостепен лаваж на стомашно-чревния тракт, форсирана диуреза, церебропротективни средства – антидотни комплекси.

Среднотежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, церебропротективни средства - пирацетам 4-10 г/24 ч., алкализиране според АКР.

Тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, церебропротективни средства - пирацетам 8-12 г/24 ч., витамини от В група, алкализиране според АКР-проследяване, изкуствена белодробна вентилация при нужда, антибиотик по преценка, симптоматични средства, хемоперфузия и хемодиализа.

Лечение на отравяния от психотропни вещества – антидепресанти, фенотиазини, транквилизатори, психолептици, невролептици, бензодиазепини, психодизлептици, психостимуланти, неуточнени психотропни медикаменти

Лека степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, антидотни комплекси – церебропротективни, симптоматични, кардиопротективни средства, витамини от В група.

Среднотежка и тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, церебропротективни средства – антидотни комплекси, антиконвулсивни, симптоматични средства, витамини от В група, антибиотик при нужда.

Крайно тежка степен – стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, инфузионна терапия, антидотни комплекси, антиконвулсивни, противогърчови, кардиопротективни, церебропротективни, симптоматични средства, парентерално хранене, дихателна реанимация, изкуствена белодробна вентилация, симптоматични средства, витамини от В група, антибиотик при нужда, карбохемоперфузия.

Лечение на отравяния от медикаменти, действащи върху сърдечносъдовата система – кардиотонични гликозиди, хипотензивни медикаменти и други неуточнени медикаменти действащи предимно върху ССС.

Стомашно-чревно почистване, инфузионна и антихипотензивна терапия; форсирана; кардиопротективни средства – катехоламини, холинолитици, антидотни комплекси, противошокови и симптоматични средства, церебропротективни средства, витамини от В група, антибиотик при нужда.

Карбохемоперфузия – при крайно тежка степен.

Дефибрилация, мониториране – при необходимост.

Лечение на отравяния от други неуточнени лекарства – препарати за отказване от

алкохола

Стомашна промивка, очистителни клизми, инфузионна терапия, форсирана диуреза, витамин С, кардиопротективни, седативни, церебропротективни и симптоматични средства, дихателна реанимация.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на алкохола – етилов алкохол

Стомашно-чревно почистване, инфузионна терапия, церебропротективен комплекс, аналептици, симптоматични средства, витамини, дихателна реанимация, кислородотерапия.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на алкохола – метилов и изопропилов алкохол

Стомашно-чревно почистване, форсирана диуреза, антидотни комплекси (етанол, алкализирани средства), парентерално хранене, дихателна реанимация, кардиопротективно, церебропротективно и симптоматично лечение, витамини от В група, антибиотик при нужда, диализно лечение – хемодиализа.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на петрола и продуктите му

Стомашно-чревно почистване, инфузионна терапия, дихателна реанимация, кислородолечение, антихипоксични комбинации, церебропротективни, хепатопротективни и симптоматични медикаменти, витамини, антибиотик при нужда.

Лечение на отравяния от непетролни разтворители – тетраклорметан

Стомашно-чревно почистване, инфузионно, диализно лечение, антихипоксични комбинации, хепато- и ренопротективни, церебропротективни и симптоматични медикаменти, витамини.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на разяждащи вещества от ароматния ред, киселини и основи

При всички корозивни отравяния (с неорганични киселини и основи) - обсъждане на лечебнодиагностичното поведение съвместно с хирург и УНГ специалист.

Азотна киселина, сярна киселина, солна киселина, натриева основа – при тежки степени парентерално хранене. Инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди, антибиотик.

Мравчена киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди.

Оцетна киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди, хемодиализа - при необходимост.

Оксалова киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, калциеви препарати, кортикостероиди, хемодиализа - при необходимост.

Млечна киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение.

Лимонена киселина – парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, симптоматично лечение, кортикостероиди, калциеви препарати.

Мастни алдехиди – стомашна промивка, парентерално хранене, инфузионно, гастропротективно, ренопротективно, хепатопротективно, антихипоксични комбинации, симптоматично лечение, кортикостероиди, дихателна реанимация при нужда.

Анилин – инфузионно лечение, хемопротективно (хемотрансфузия по преценка), ренопротективно, кортикостероиди, антихипоксични комбинации.

Нафталин – инфузионно лечение, хемопротективно (хемотрансфузия по преценка),

ренопротективно, кортикостероиди, антихипоксични комбинации.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на въглекиса

Кислородотерапия, дихателна реанимация, барокамера - при необходимост, инфузионно лечение, церебропротективни, кардиопротективни и симптоматични медикаменти.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на вредни продукти използвани като храна – гъби

С кратък латентен период – 30 минути – 4-6 часа:

Стомашно-чревна промивка, инфузионна терапия,

Седативни (микоатропиново отравяне)

Атропин (мускариново и шизофреноподобно отравяне)

Хепатопротективни и симптоматични средства

Ореланово отравяне – стомашно-чревна промивка, очистителни клизми, инфузионна терапия – водносолеви, глюкозови, леулозни разтвори, калциум глюконат, кортикостероиди, диализно лечение.

Лечение на отравяния от токсично въздействие на други вещества от нелекарствен произход – фосфорорганични съединения и карбамати, други пестициди, некласирани другаде, отрови от змии, насекоми и други.

Фосфорорганични съединения – стомашно-чревна промивка, лаваж на стомашно-чревния тракт 3-4 дни, форсирана диуреза, антидотно лечение (атропин, обидоксим хлорид), антидотни комплекси, хемотрансфузия, прясна кръв, плазма, парентерално хранене, дихателна реанимация, кардиопротективни и церебропротективни средства, симптоматични средства, витамини от В група, антибиотик при нужда, хемоперфузия по преценка.

Параквати и карбамати – стомашно-чревна промивка, тоалет на кожа и лигавици, кортикостероиди, дихателна реанимация, инфузионно лечение, антибиотици, симптоматични средства.

Отрови от змии, насекоми и други – противошокова терапия, кортикостероиди, витамин К, имобилизация на крайника, обработка на раната при нужда. При необходимост – дихателна реанимация, кардиопротективни, церебропротективни, аналгетични и симптоматични средства, никсомолекулярни хепарини; противозмийски серум – по индивидуална преценка от токсиколог, съобразно етиологичния момент и клиничната картина.

АНТИДОТИ
ОСТРИ ЕКЗОГЕННИ ОТРАВЯНИЯ ПРИ ДЕЦА

АНТИДОТ	АНТИДОТНО ДЕЙСТВИЕ	ДОЗИРОВКА
Адсорган 40% сиаргел, 10% карбо аргентес, 50% озахарена ароматизирана какаова маса, 25% сребро	Адсорбиращ ефект при отравяния перорално <i>Не се използва за стомашна промивка!</i>	1-2 чаени лъжички дневно
Амилум нитрозум	При цианови отравяния	Капсули
Ацетилцистеин	При отравяния с ацетаминофен	70-140 мг / кг пер ос
Ацидум аскорбиникум (витамин С) Ампула 5% и 10% - 2 мл 10% - 5 и 10 мл	Директно редуцира метхемоглобина /хемиглобина/ в хемоглобин. Универсален активатор на клетъчния метаболизъм.	От 20-200 мг и.в. при метхемоглобинемии - до 14 години До 2000 мг над 14 години
Ацидум фоликум Ампула 0,015 -1 мл табл. 0,005 г	Метаболитен реактиватор на хемопоезата при потискането ѝ от хемотоксични отрови / сулфонамиди, пиразолонови препарати, парацетамол, цитостатици/	0,5-1 мг и.м. 3 пъти дневно до 1 год. 1-5 мг и.м. /пер ос/ до 14 год. от 5-20 мг 3 пъти дневно от 14-18 год. и.м. /пер ос/
Атропинум сулфурикум Ампула 0,1% - 1 мг	Компетитивен и функционален антагонист при остри отравяния с ФОС, ацетилхолин, физостигмин, мускарин, пилокарпин, нивалин и др. антихолинестеразни средства	0,1 мг / кг 0,1-0,3 мг и.в. / с.с., 4-6 пъти - до 1 година от 0,2-0,5 мг и.в. / с.с., 4-6 пъти – до 5 год. 0,5-1 мг и.в. / с.с. 6-8 пъти При ФОС отравяне – до атропинизация
Белтъчна вода	При корозивни отравяния	2-3 сурови белтъка в 200 мл вода
Бипериден Ампула 5 мг – 1 мл Табл. 2 мг	При отравяния с екстрапирамидна симптоматика.	1 мг /0,2 мл/ - до 1 год. и.м., и.в 2 мг /0,4 мл/ - до 5 год. и.м., и.в 3 мг /0,6 мл – до 14 год. и.м., и.в пер ос
Витамин В₆ Ампула 50 мг – 1 мл	Метаболитно компетитивно действие при остри отравяния с хидразида на изоникотиновата киселина /римицид/	5 мг и.в., и.м. 3-4 пъти дневно - до 1 година 25 мг и.в., и.м. 3-4 пъти дневно - 2-5 год. 50-100 мг и.в., и.м. 3-4 пъти дневно – 5- 14 год.
Витамин К₁ Ампули 10 мг	Варфарин Протектор на съсирването	1-5 мг и.в., и.м., с.с.
Витамин Е	Антиоксидант, хепатопротектор	1-3 амп. дневно i.m.
Глюкагон Ампула 0,5 мг	Метаболитно действащ антидот при остри отравяния с комбинация бета- блокери и хипогликемични препарати, инсулиново отравяне или предозиране. Корегира хипогликемията	50 мг / кг /24 часа и.в.
Десфериоксамин Ампула суха субстанция 0,5 г с разтворител от 5 мл	Специфичен антидот при остри и хронични отравяния с железни съединения, действащ по принципа на хелатообразуването	5-10 г р-р във вода преди стомашна промивка; съчетанието с р-р на натриев бикарбонат повишава ефективността му в стомаха. До 15 мг / кг т. и.в. капелно, бавно
Диазепам Ампула 10 мг - 2 мл	Метаболитно инхибиране на ГАМК – трансаминаза, забавено разграждане на ГАМК и увеличаване на количеството ѝ в главния мозък. Противогърчов, седативен и миорелаксиращ ефект. При остри отравяния със стрихнин, хинин, пантеринови гъби, ФОС, халогенирани въгледородороди и други	0,5-1 мг / кг т. и.м.
Димеркапрол Ампула маслен р-р 0,1 г – 1 мл	Хелатообразуващ антидот при отравяния с антимион, бисмут, злато, живак, кобалт, цинк, арсенови съединения	2,5-3 мг / кг т. и.м. през 4 часа първите 2 денонощия следващите 2 денонощия – през 6 часа следващите 2 денонощия – през 8 часа
Д-пенициламин Табл. 250 мг	Хелатообразуващ ефект при отравяния от мед, олово, живак.	0,01-0,04 г / кг т. – 4-6 приема 30 мин. Преди хранене
4-ДМАР (диметиламинофенол) Ампула спринцовка 250 мг - 5 мл	Компетитивно действие по отношение афинитета на цианоли и нитрилни съединения, сероводород и други към цитохромоксидазата	3-4 мг/кг т. и.в. с интравенозно вливане на 100 мл 10% натриев хипосулфат /тиосулфат/
ЕДТА динатриум /Na 2 EDTA/ Ампула 250 мг – 20 мл	Хелатообразуващ антидот при контакт с калциеви съединения на	От 0,5 до 4 г в 250 мл глюкозен серум и.в. капелно / 24 часа; през 6 или 4 часа

	водноразтворими комплекси. При отравяния със сърдечни гликозиди, етиленгликол и калциева основа.	
ЕДТА калциум динатриум /Ca Na 2 EDTA/ Ампула 150 мг – 5 мл	Хелатообразуващ антидот поради повишен афинитет към йоните на тежки метали: олово, хром, цинк, кадмий, мед, желязо, манган, талий.	15 мг / кг т. за 24 часа и.в., през интервали 4-6 часа до 3 дни; 250-500 мл глюкозиран серум и.в. капелно бавно; + витамин В ₆ 100-200 мг и.в. / 24 часа
ЕДТА дикобалт /Co2EDTA/ Ампули 300 мг – 5 мл	Хелатообразуващ антидот при цианови отравяния.	300-600 мг и.в. капелно в глюкозиран серум
Етанол	Блокира дехидрогеназите и инхибира биотрансформацията на отровата – метанол, етиленгликол	0,75 мл / кг / час, след това 0,50 мл / кг на 6 часа – и.в. само при крайно тежки интоксикации
Калциев глюконат Ампула 10% - 10 мл	Метаболитно и хелатообразуващо действие при остри отравяния с етиленгликол, фенолови препарати, флуорни съединения, калциеви антагонисти.	От 0,6 мл / кг и.в. капелно / 24 часа
Карбо медициналис	За стомашна промивка във воден р-р при отравяния по перорален път	Универсален адсорбент
Кофеинум Ампула 200 мг – 1 мл	Функционален антагонист при остри отравяния с алкохол, церебродепресивни лекарствени средства	½ до 1 ампула и.в. през 30 мин до 3 амп. при алкохолна кома, фракционирано през 4-3 часа по 1 амп. и.в., s.c. – отравяния с церебродепресивен с-м
Магнезиум сулфурикум	За деурация на чревен тракт	
Меклофенксат Ампула 250 мг суха субстанция с разредител	Действие чрез функционален антагонизъм при церебродепресивно протичащи остри отравяния	50-100-250 мг 3-4 пъти дневно над 3 години в глюкозиран серум капелно и.в.
Налоксон Ампула 0,4 мг – 1 мл	Компетитивен механизъм при отравяния с морфинови препарати и опиевидни алкалоиди.	10-20 мкг / кг т. до 6 мес. 0,01 мг / кг т. при деца 0,1-0,4 мг – 1,6 мг 14-18 год. и.м., и.в., сублингвално 3-4 пъти
Натриум бикарбоникум 8,4% амп. 10 мл	Дисметаболически синдром /барбитурови, антидепресанти, етиленгликол, метанол и други/	1-2 mEq/kg и.в.
Натриум нитрозум Ампула 2% - 10 мл	Метаболитно действие при отравяния с цианови съединения	0,2-0,4 мл / кг и.в. в зависимост от Hb / 8-14 г Hb /
Натриум хипосулфурозум Ампула 1% - 10 мл	Хелатообразуващо и метаболично действие при отравяния с цианови съединения	1,10- 2 мл / кг в зависимост от Hb / 8-14 г Hb / и.в. струйно след натриум нитрозум
Неостигмин Синтостигмин Физостигмин	При холинолитичен синдром (делир)	1-2 мг субкутанно Внимание! – при деца опасност от белодробен оток
Обидоксим хлорид (холинестеразоактиватор) Ампула 250 мг – 5 мл	Остри отравяния от ФОС	4-8 мг / кг т. / 24 часа през 8-12 часа и.в. в глюкозиран серум капелно
Пирацетам Ампула 5 мл – 1 г пирацетам	Хипероксидантно действие и стимулиращ потиснатата ЦНС при остри отравяния с церебродепресивни отрови	0,25-0,5-1,0-5,0 г / 24 часа, през 4-6 часа
Протамин сулфат Ампула 1% - 5 мл	Неутрализиращ ефект спрямо хепарина.	1 мл 1% р-р и.в. за 2 мин 1 мг неутрализира 100 Е хепарин
Пеницилин Флакони 250 000; 500 000; 1 000 000 UI	Компетитивно действие по отношение на фалоксидните гъбни токсини	25 000-400 000 UI / кг т. / 24 часа през 4-6 часа и.в. първите 3 дни
Силибинин Флакони по 500 мг	Компетитивно действие при фалоксидно гъбно отравяне.	20 мг / кг т. и.в. капелно / 24 часа
Течен парафин	При отравяния от ФОС и нефтопродукти	20 -100 мл в зависимост от възрастта

**ДОЗИРАНЕ НА ПО-ЧЕСТО УПОТРЕБЯВАНИ МЕДИКАМЕНТИ
В ТОКСИКОЛОГИЯТА ПРИ ДЕЦА**

№	НАИМЕНОВАНИЕ И ЛЕКАРСТВЕНА ФОРМА	ВЪЗРАСТ			НАЧИН НА УПОТРЕБА	ЗАБЕЛЕЖКА
		до 1 г.	1 - 5 г.	5 – 14 г.		
1	Biperiden amp. 5mg / 1ml; Tabl. 2 mg	1 mg / 0,2 ml	2 mg / 0,4 ml	3 mg / 0,6 ml	I.M. / I.V. Per os	След 30 мин. Може да се повтори
2	Adrenalinum hydrochl. amp. 1mg / 1ml - 1:1000	0,005-0,01 mg разреден 1:9 0,05-0,1 ml	0,1-0,2 mg / 0,1-0,2 ml /	0,2-0,5 mg / 0,2-0,5 ml /	0,1 ml / kg от р-р 1:10 000 10-25 γ / kg S.C., I.M., I.V. извънредно интракардиално	Венозно – само в капкова инфузия. Да не се комбинира с Са
3	Atropinum sulf. amp. 1 mg / 1 ml	0,1-0,3 mg	0,2-0,4 mg	0,3-0,5 mg	S.C. 1-2 пъти дневно	При отравяния с ФОС – до атропинизация
4	Pyramidonum tabl. 0,1-0,3 g	0,025-0,05 g	0,05-0,1 g	0,1-0,3 g	3-4 пъти дн.	
5	Chlorpiramine amp. 20 mg / 2 ml; dr. 25 mg		2,5-5 mg – над 2 год.	5-10 mg	I.M. , per os 2-3 пъти дневно	
6	Promethazine amp. 50 mg / 2 ml; dr. 25 mg		2,5-5 mg	5-25 mg	I.M. 2-3 пъти дневно	
7	Bromhexine amp. 4 mg / 2 ml; sol. 2 mg/ 1ml	5-10 gtt	10-15 gtt 2 x ½ tabl.	20 gtt 3 x ½ tabl.	I.M.; I.V.; per os 2-3 пъти дн.	
8	Hyoscine butilbromide amp. 2% / 1 ml, supp. 7,5 é 10 mg, dr. 10 mg	supp. ½	supp. ½ amp. ¼; dr. ½	supp. ½ -1 amp. ½ -1 ; dr. ½-1	Per os, I.M., per rectum	За малки деца или кърмачета ¼ amp. /5 mg 2-3 пъти дневно
9	Ca gluconicum amp. 10% / 10 ml	1-2,5 ml	3-5 ml	5-10 ml	I.V. в инфузия 2 пъти дневно	При новородени 0,5 мл / кг дневно
10	Callergin Sol.	1 ml / kg / 24 h			Per os 3-4 пъти дневно	1 ml=1 mg allergosan
11	Loratadine tabl. 10 mg / sol. 5 mg / 5 ml		5 mg	10 mg	Per os еднократно	
12	Clemastine tabl. 1 mg; sol. 0,1 mg / 1 ml	1-2,5 ml sol.	2,5 – 5 ml	7,7 ml ½ tabl.	Per os 2 пъти дневно	
13	Diazepam amp. 10 mg / 2 ml	0,5 – 1 mg / kg			I.M. 2-3 пъти	При нужда I.V. с анестезиолог
14	Digoxin amp. 0,25 mg / 2 ml	12-15 µg / kg	8 µg / kg	5 µg / kg	I.V.	Бавно, разреден
15	Dopamin amp. 50 mg / 10 ml; 200 mg / 5 ml	5-10 µg / kg / min.			I.V.	Капкова инфузия
16	Etilefrine amp. 10 mg / 1 ml	0,1-0,4 ml	0,4-0,7 ml	0,7-1 ml	S.C. 1-3 пъти	I.V. приложен във венозна инфузия или перфузор
17	Furosemide amp. 2 ml / 20 mg	1-3 mg / kg / 24 часа			I.M.; I.V.	
№	НАИМЕНОВАНИЕ И ЛЕКАРСТВЕНА ФОРМА	ВЪЗРАСТ			НАЧИН НА УПОТРЕБА	ЗАБЕЛЕЖКА
		до 1 г.	1-5 г.	5-14 г.		

18	Phytomenadion (vit. K ₁) amp. 1 ml / 10 mg	2,5 mg	2,5-5 mg	5-10 mg	I.M., I.V. 2 пъти дневно	
19	K Chloratum amp. 15% / 10 ml / 1,5 g	2 mEq / кг / 24 часа			I.V. в инфузии	1 ml = 2 mEq
20	Methylprednisolon amp. 8 mg, 20 mg	0,8-1,6 mg / kg / 24 h			I.V. I.M. 2-3 пъти дневно	3-5 mg / kg при шок
21	Noradrenalin amp. 1 ml / 1 mg	0,1 γ / kg			S.C., I.M., I.V.	Разреден, бавно, капково
22	Aminophylline amp. 240 mg / 10 ml	5-10 mg / kg			I.V.	В инфузия
23	Cyproheptadine sir. 1 ml / 4 mg		4 mg	4-8 mg	Per os 2 пъти дневно	
24	Phenobarbital amp. 100 mg / 1 ml 200 mg / 2 ml	20-50 mg	80-100 mg	150-200 mg	I.M.	5-7 mg / kg
25	Ademetionine fl. 500 mg; tabl. 500 mg	5-15 mg / kg			I.M., I.V. Per os 2 пъти дневно	
26	Непа Merz amp. 10 ml, прахчета 5 g	5-10 ml в 500 ml инфузионен р-р / 24 h			I.V.	
27	Vitamin B ₁ amp. 5 mg / 1 ml; 50 mg / 1 ml	5 mg	10-25 mg	25-50 mg	I.M. 2 пъти дневно	
28	Vitamin B ₆ amp. 50 mg / 2 ml; 100 mg / 2 ml	5 mg	25 mg	50-100 mg	I.M.; I.V. 2-3 пъти дневно	
29	Vitamin B ₁₂ amp. 100, 250, 1000 μg / 1 ml;	50-250 μg			I.M. през ден	
30	Vitamin C amp. 500 mg / 5 ml; 100 mg / 2 ml	100-500 mg			I.V. per os	1-10 g като антидот по преценка
31	Cetirizine tabl. 10 mg sol. 10 gtt = 5 mg		5 mg	10 mg	Per os еднократно	
32	Водносолеви и глюкозови разтвори	50-100 ml / kg / 24 h			I.V. бавно	
33	Hartman	120 ml / 24 h	120-350 ml / 24 h	350-500 ml / 24 h	I.V. бавно	
34	Aminoplazmal	20 ml / kg / 24 h			I.V. бавно	
35	Aminosteryl KE	1,5 ml / kg			I.V. бавно	

ЛЕЧЕНИЕ С АНТИБИОТИЦИ ПРИ ОСТРИ ЕКЗОГЕННИ ИНТОКСИКАЦИИ И ТОКСОАЛЕРГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Антибиотичното лечение цели ликвидиране на възпалителните процеси в органи и системи, или овладяване на настъпилите постинтоксикационни усложнения. Антибактериалното лечение започва без да се изчака резултатът от микробиологичното изследване. Започва се с антимикробни средства, които постигат висока концентрация в кръвта и урината. Динамично проследяване, контролна Ro-графия, фебрилитет, микробиологично изследване и консултация с микробиолог (по преценка) се решава с какъв медикамент и продължителност да протече това лечение.

Препоръчително е:

Без специални показания да не се провеждат антибиотични курсове по-продължителни от 7-10 дни, след което се отчита ефектът върху клиничните и лабораторните прояви на заболяването. При нужда се назначава антибактериално лечение с друг препарат съобразно микробиологичното изследване, контролна Ro-графия, ПКК и други до пълното излекуване на заболяването.

Задължителен контрол 10-20 дни след приключване на лечението.

Антибиотичното лечение трябва да бъде съобразено с:

Анамнеза за предшестваща алергия към дадения антибиотик.

Анамнеза за прием на други медикаменти, които биха могли да влязат в нежелани лекарствени взаимодействия с избрания антибиотик и да намалят неговото действие или засилят страничните ефекти.

При бъбречна и чернодробна недостатъчност дозировката на медикамента се съобразява със степента на увреждането.

Налична бременност.

Лекарят информира пациента относно начина и разпределението на приемите на антибиотика по часове, както и за евентуалните странични ефекти при неговото приложение. За редовното приемане на антибиотика се грижат лекуващата и дежурната медицинска сестра.

Лечение с кортизонови препарати

Задължително при интоксикация с корозивни вещества, когато има ендоскопски данни за увреда на хранопровода и стомаха от II и III-та степен. Лечението се преустановява след отзвучаване на възпалението, но не по-късно от третата седмица.

Лечение с протеазни инхибитори

Препоръчва се при изгаряния от III-та степен, с лабораторни данни за остър панкреатит.

Лечение с антисекреторни средства (H-2 блокери или инхибитори на протонната помпа) – задължително при изгаряния на хранопровода и стомаха от II и III-та степен.

Контролни изследвания на отклоненията в жизнените параметри и биологични показатели задължително се извършват в рамките на болничния престой, преди дехоспитализацията на пациента.

ПРИ ЛЕЧЕНИЕ ПО КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА, ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ Е ДЛЪЖНО ДА ОСИГУРЯВА СПАЗВАНЕТО ПРАВАТА НА ПАЦИЕНТА, УСТАНОВЕНИ В ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО.

ПРАВАТА НА ПАЦИЕНТА СЕ УПРАЖНЯВАТ ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛНИКА ЗА УСТРОЙСТВОТО, ДЕЙНОСТТА И ВЪТРЕШНИЯ РЕД НА ЛЕЧЕБНОТО ЗАВЕДЕНИЕ.

3. ПОСТАВЯНЕ НА ОКОНЧАТЕЛНА ДИАГНОЗА.

Основава се на типичната клинична картина, потвърдена от химико-токсикологичен

анализ (при доказвана нокса), параклиника и тяхната динамика, изключване на алтернативни диагнози, резултати от образните изследвания.

4. ДЕХОСПИТАЛИЗАЦИЯ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЛЕДБОЛНИЧЕН РЕЖИМ.

Медицински критерии за дехоспитализация:

- отзвучаване на клиничните симптоми и приключване на медикаментозното лечение;
- клинично подобрение, допускащо довършване на лечението в дома;
- корекция на отклоненията в жизнените показатели.

Довършване на лечебния процес и проследяване

В цената на клиничната пътека влизат до два контролни прегледа при явяване на пациента в рамките на един месец след изписване и задължително записани в епикриза.

Контролните прегледи след изписване на пациента се отразяват в специален дневник/журнал за прегледи, който се съхранява в диагностично-консултативния блок на лечебното заведение – изпълнител на болнична помощ.

При диагноза включена в Наредбата за диспансеризация, пациентът се насочва за диспансерно наблюдение, съгласно изискванията на същата. Диспансеризацията на злокачествените заболявания се провежда само в ЛЗБП и в КОЦ, като обемът и честотата на дейностите по диспансерно наблюдение са съгласно заложения алгоритъм в Наредба № 39.

5. МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА НА РАБОТОСПОСОБНОСТТА – извършва се съгласно Наредба за медицинската експертиза на работоспособността.

III. ДОКУМЕНТИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО КЛИНИЧНАТА ПЪТЕКА

1. ХОСПИТАЛИЗАЦИЯТА НА ПАЦИЕНТА се документира в „Направление за хоспитализация/лечение по амбулаторни процедури“ (бл. МЗ - НЗОК № 7).

2. ДОКУМЕНТИРАНЕ НА ДИАГНОСТИЧНО - ЛЕЧЕБНИЯ АЛГОРИТЪМ – в *“История на заболяването”*.

3. ИЗПИСВАНЕТО/ПРЕВЕЖДАНЕТО КЪМ ДРУГО ЛЕЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ СЕ ДОКУМЕНТИРА В:

- *“История на заболяването”*;

- част III на „Направление за хоспитализация/лечение по амбулаторни процедури“ (бл. МЗ - НЗОК № 7).

- епикриза – получава се срещу подпис на пациента (родителя/настойника), отразен в ИЗ.

4. ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИНФОРМИРАНО СЪГЛАСИЕ (Документ №.....) – подписва от пациента (родителя/настойника) и е неразделна част от *“История на заболяването”*.

ДЕКЛАРАЦИЯТА ЗА ИНФОРМИРАНО СЪГЛАСИЕ СЕ ПРИКРЕПЯ КЪМ ЛИСТ “ИСТОРИЯ НА ЗАБОЛЯВАНЕТО”.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПАЦИЕНТА (РОДИТЕЛЯ /НАСТОЙНИКА/ПОПЕЧИТЕЛЯ)

Острото екзогенно отравяне е заболяване, което може бързо да прогресира, да увреди органи и системи, да застраши живота или да доведе до инвалидизация. Налага се задължителна спешна хоспитализация, защото в домашни условия е невъзможно да се проведе адекватно лечение и да се постигне желания резултат.

Престоят на пациента в клиниката продължава в зависимост от динамиката на отравянето. При необходимост се извършват различни изследвания, консултации и други допълнителни изследвания, за които пациента ще бъде допълнително информиран.

Лечението включва дезинтоксикиращи коктейли, форсирана диуреза, очистителни комплекси и други средства според спецификата на отравянето. Продължителността на лечение зависи от ноксата (отровата), причинила заболяването и от клиничното протичане. Медикаментите се прилагат през устата, парентерално или инхалаторно в зависимост от изискванията за всяко конкретно лекарство.

По време на лечебния процес в клиника/отделение по токсикология пациентът трябва да спазва предписания режим, както и да съобщава на лекуващия лекар всички възникнали проблеми и оплаквания, които счете за важни.

Родители и близки на пациента могат да го посещават ежедневно в определените за свиждане часове. При тежки отравяния сведения за пациента се дават по всяко време от лекуващия/дежурния лекар. При деца до 3 години е възможен придружител – по преценка на лекаря.

Лекуващият екип следи за здравословното състояние на пациента в продължение на целия престой от приема в болницата, докато то се подобри и стане възможно изписването. При отказ от болнично лечение изписването става срещу подпис по всяко време (при деца срещу подпис на родителя/настойника). Необходимо е това желание да бъде изразено писмено, като така лекуващия екип се освобождава от отговорността за по-нататъшното здравословно състояние на пациента.

При корозивните изгаряния на хранопровода и стомаха с основи или киселини има две фази в клиничното протичане: остра и хронична фаза.

Острата фаза се характеризира с остро възпаление на лигавицата с опасност от генерализиране на инфекцията или с пробив на органа в гръдната (коремната) кухина. Лечението и болничното наблюдение има за цел излекуване на възпалителните симптоми и хирургична намеса при настъпило усложнение.

В хроничната фаза при всички случаи на изгаряне от 2 и 3 степен настъпват късни усложнения – стеснение на хранопровода или стомаха, което може да бъде изразено в различна степен. Стеснението на хранопровода се дилатира (разширява) със специални сонди или балони, което може да продължи до 2 години от началото на увреждането. В случай на неуспех, пробив на хранопровода или при хирургични индикации, се извършва пластика на хранопровода с дебело черво или стомах.

Стеснението на стомаха от киселини се лекува само оперативно.

ЛЕЧЕНИЕ С АНТИБИОТИЦИ ПРИ ОСТРИ ЕКЗОГЕННИ ИНТОКСИКАЦИИ И ТОКСОАЛЕРГИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ (ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПАЦИЕНТА)

Антибиотичното лечение цели ликвидиране на възпалителния процес, предотвратяване или овладяване на настъпилите усложнения в органи и системи при остри екзогенни интоксикации или токсоалергични заболявания. Антибактериалното лечение се започва без да се изчака резултатът от микробиологичното изследване. Започва се с антимикробни средства, които постигат висока концентрация в кръвта и урината. След динамично проследяване на обективното състояние и необходимите изследвания се решава с какъв медикамент и продължителност да протече това лечение.

Пациентът ще бъде информиран от лекуващия лекар с какъв антибиотик ще се провежда лечението му и ще бъде разпитан за известна предшестваща алергия към този медикамент, както и за това какви други лекарства и по какъв повод ги взема. По този начин ще се предотвратят нежелани лекарствени взаимодействия и странични ефекти.

Лекарят информира пациента относно начина и разпределението на приемите на антибиотика по часове, както и за евентуалните странични ефекти при неговото приложение. За редовното приемане на антибиотика се грижат лекуващата и дежурната медицинска сестра.